

Tilinpäätös

4	Konsernin IFRS-tilinpäätös
4	Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS
5	Konsernitase, IFRS
6	Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS
7	Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS
9	Tilinpäätöksen liitetiedot
9	Yhteenveto laatimisperiaatteista
22	Segmentti-informaatio
28	Konsernin liitetiedot
28	1 Vakuutusmaksutulo
30	2 Sijoitustoiminnan nettotuotot
34	3 Korvauskulut
37	4 Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos
38	5 Henkilöstökulut
39	6 Liiketoiminnan muut kulut
41	7 Vahinkovakuutustoiminnan tulosanalyysi
42	8 Vahinkovakuutustoiminnan vakuutuslajiryhmäkohtainen tulos
43	9 Osakekohtainen tulos
44	10 Rahoitusvarat ja -velat
46	11 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
48	12 Sijoituskiinteistöt
51	13 Aineettomat hyödykkeet
53	14 Sijoitukset osakkuusyrityksissä
55	15 Rahoitusvarat
62	16 Käyvät arvot
63	17 Käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia
66	18 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen muutokset
68	19 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen herkkyysoanalyysi
69	20 Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset
70	21 Laskennalliset verosaamiset ja verovelat
72	22 Verot

72	23 Tulosvaikutteisesti kirjatut laajan tuloksen muut erät
73	24 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot
73	25 Muut varat
75	26 Käteiset varat
76	27 Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista
81	28 Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista
82	29 Rahoitusvelat
83	30 Varaukset
84	31 Eläkevelvoitteet
86	32 Muut velat
87	33 Ehdolliset velat ja sitoumukset
90	34 Oma pääoma
91	35 Lähipiiritiedot
92	36 Kannustinjärjestelmät
93	37 Tilintarkastajan palkkiot
94	38 Oikeudenkäynnit
94	39 Sijoitukset tytäryhtiöissä
95	40 Sijoitukset muissa kuin tytär- ja osakkuusyhtiöissä
100	41 Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

101 Sampo Oyj:n tilinpäätös

101	Emoyhtiön tuloslaskelma
102	Emoyhtiön tase
104	Emoyhtiön rahavirtalaskelma
105	Emoyhtiön yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
106	Emoyhtiön liitetiedot
106	1-5 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot
108	6-13 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot
111	14-17 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot
113	18 Tuloveroja koskevat liitetiedot
114	19-21 Vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot
115	22-23 Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot
116	24 Osakeomistuksia koskevat liitetiedot

117 Allekirjoitukset

118 Tilintarkastuskertomus

Tilinpäätös

Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS

Milj. e	Liite			1-12/2011	1-12/2010
Vakuutusmaksutulo	1,	8		5 050	5 096
Sijoitustoiminnan nettotuotot	2,	10,	18	260	1 148
Liiketoiminnan muut tuotot				32	26
Korvaukset	3,	8		-3 723	-3 533
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos		4		241	-769
Henkilöstökulut		5		-543	-527
Liiketoiminnan muut kulut	6,	8		-548	-547
Rahoituskulut		10		-82	-96
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista		14		541	523
Tilikauden voitto ennen veroja				1 228	1 320
Verot	21,	22,	23	-189	-217
Tilikauden voitto				1 038	1 104
Tilikauden muut laajan tuloksen erät	23,	24			
Muuntoerot				6	214
Myytävissä olevat rahoitusvarat				-520	605
Rahavirtasuojaukset				-2	-9
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä				23	48
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot				141	-156
Kauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen				-352	703
TILIKAUDEN LAAJA TULOS				686	1 807
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus				1 038	1 104
Määräysvallattomien osuus				0	0
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus				686	1 807
Määräysvallattomien osuus				0	0
Osakekohtainen tulos (eur)		9		1,85	1,97

Konsernitase, IFRS

Milj. e	Liite						12/2011	12/2010
Varat								
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet						11	26	29
Sijoituskiinteistöt						12	118	122
Aineettomat hyödykkeet						13	745	742
Sijoitukset osakkuusyhteisöissä						14	6 593	5 699
Rahoitusvarat	10,	15,	16,	17,	18,	19	16 745	17 508
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset					10,	20	3 053	3 127
Laskennalliset verosaamiset						21	64	68
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista						28	532	514
Muut varat						25	1 659	1 515
Käteiset varat					10,	26	572	527
Varat yhteensä							30 107	29 851
Velat								
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista						28	13 796	13 749
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista						29	3 054	3 124
Rahoitusvelat		10,	16,	17,		29	2 768	2 187
Laskennalliset verovelat						21	474	640
Varaukset						30	37	36
Eläkeveloitteet						31	98	105
Muut velat						32	960	1 124
Velat yhteensä							21 187	20 965
Oma pääoma								
						34		
Osakepääoma							98	98
Rahastot							1 531	1 530
Kertyneet voittovarot							6 844	6 459
Muut oman pääoman erät							447	799
Emoyhtiön omistajien osuus							8 920	8 886
Määräysvallattomien osuus							0	0
Oma pääoma yhteensä							8 920	8 886
Oma pääoma ja velat yhteensä							30 107	29 851

Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS

Milj. e	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Vara- rahasto	Sij. vapaan pääoman rahasto	Voitto- varat	Muunto- erot *)	Myytävissä olevat rahoitus- varat**)	Rahavirta- suojaus***)	Yht.
Oma pääoma 1.1.2010	98	0	4	1 527	5 889	-200	287	9	7 613
Muutokset omassa pääomassa									
Osakeperusteiset maksut					-1				-1
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus					10				10
Osingonjako					-561				-561
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista					19				19
Kauden laaja tulos					1 104	262	447	-6	1 807
Oma pääoma 31.12.2010	98	0	4	1 527	6 459	62	734	3	8 886
Muutokset omassa pääomassa									
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus					13				13
Osingonjako					-645				-645
Omien osakkeiden hankinta					-24				-24
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista					4				4
Kauden laaja tulos					1 038	29	-379	-2	686
Oma pääoma 31.12.2011	98	0	4	1 527	6 844	91	354	1	8 920

*) Kauden laaja tulos sisältää myös konsernin omistusosuuden mukaisen osuuden osakkuusyhtiö Nordean muista laajan tuloksen eristä. Nordean muut laajan tuloksen erät koostuvat olennaisilta osin nettosijoitusten suojuuksista sekä muuntoeroista, joten konsernin oman pääoman muutoslaskelmalla muuntoerot sisältävät myös 23 (48) milj. euron osuuden Nordean muista laajan tuloksen eristä.

**) Myytävissä olevista rahoitusvaroista on kirjattu omaan pääomaan kauden arvostusta -409 (615) milj. euroa. Kauden tulokseen on siirretty 30 (-168) milj. euroa.

***) Rahavirtasuojauksista omaan pääomaan on kirjattu kauden arvostusta -2 (-6) milj. euroa.

Muuntoeroihin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä rahavirtasuojaukseen sisältyvät määrät ovat laajaan tulokseen kirjattuja verovaikutuksella huomioituja eriä.

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

	2011	2010
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	1 228	1 320
Oikaisut:		
Poistot	18	29
Realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot	530	-458
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-130	-279
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos	-95	331
Muut oikaisut	-885	-515
Oikaisut yhteensä	-562	-892
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitukset *)	17	74
Muut varat	-130	73
Yhteensä	-113	148
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	101	-9
Muut velat	-307	-132
Maksetut tuloverot	-241	-288
Yhteensä	-447	-429
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	106	147
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	-119	62
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-17	5
Investointeihin käytetyt nettorahavarat	-136	67
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Omien osakkeiden hankinta	-24	-
Maksetut osingot	-637	-554
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, liikkeeseen laskut	2 440	1 954
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, lyhennykset	-1 703	-1 848
Rahoituksesta kertyneet nettorahavarat	75	-448
Rahavirrat yhteensä	46	-234
Rahavarat tilikauden alussa	524	793
Muuntoerot	2	-32
Rahavarat tilikauden lopussa	572	527
Rahavarojen nettomuutos	46	-234

Lisätietoa rahavirtalaskelmaan:	2011	2010
Saadut korot	697	655
Maksetut korot	-194	-187
Saadut osingot	102	64

---

*) Sijoitukset sisältävät sijoituskiinteistöt, rahoitusvarat sekä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset.

Rahavirtalaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. vuoden aikana hankittujen ja myytyjen tytäryhtiöiden ja valuuttakurssien muutosten takia.

Tilikauden rahavaroihin sisältyy kassa sekä muita lyhytaikaisia enintään 3 kk:n talletuksia.

Yhteenvedo merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Sammon konsernitilinpäätös vuodelta 2011 on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, "IFRSs") mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa Sampo on soveltanut kaikkia liiketoimintaansa liittyviä 31.12.2011 voimassa olleita ja EU:n komission hyväksymiä standardeja ja tulkintoja.

Kuluneella tilikaudella Sampo otti käyttöön seuraavat liiketoimintaansa liittyvät uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat. Muutoksilla ei ollut vaikutusta tilikauden tilinpäätösraportointiin.

IAS 32:een *Rahoitusinstrumentit: esittäminen – Liikkeeseen laskettujen oikeuksien luokittelu* tehty muutos koski muussa kuin liikkeeseenlaskijan toimintavaluutassa olevien osakkeiden, optioiden tai merkintäoikeuksien liikkeeseenlaskun kirjanpitoikäisyyttä.

Uudistettu IAS 24 *Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä* määritteli lähipiirin käsitteen entistä tarkemmin.

IFRIC 19 *Rahoitusvelkojen kuolettaminen oman pääoman ehtoisilla instrumenteilla* selvensi kirjanpitoikäisyyttä tapauksissa, joissa yhteisö uudelleenneuvottelujen jälkeen laskee liikkeelle oman pääoman ehtoisia instrumentteja velkojalleen rahoitusvelan kuolettamiseksi osaksi tai kokonaan.

Muutettu IFRIC 14 *Etukäteen suoritettujen vähimmäisrahoitustarpeiden perustuvat maksut* täsmensi yhteisön oikeutta merkitä taseeseen varoiksi eräitä etukäteen suoritettuja vapaaehtoisuuksia.

IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2010 – erityyppisiä, vähemmän merkittäviä muutoksia, joita tehtiin kerralla useampiin standardeihin. Konsernin näkemyksen mukaan muutokset eivät ole olleet merkittäviä Sammon tilinpäätösraportoinnille.

Konsernitilinpäätöksen liitetietojen laadinnassa on otettu huomioon myös suomalainen kirjanpito- ja yhteisölaainsäädäntö sekä viranomaissäännökset. Osa riskeistä vaadittavista liitetiedoista on esitetty konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa.

Tilinpäätöksen arvostamisperusta on alkuperäinen hankintameno lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa sekä oman pääoman ehtoisina instrumentteina suoritettavia osakeperusteisia maksuja, jotka arvostetaan käypään arvoon.

Konsernitilinpäätös esitetään euroina pyöristettynä lähimpään miljoonaan, ellei toisin ole mainittu.

Sampo Oyj:n hallitus hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 9. helmikuuta 2012.

Konsernitilinpäätös

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Sampo Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden tilinpäätökset. Tytäryhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta toteutuu, kun konsernilla on yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Hankitut yritykset yhdistellään tytäryhtiöinä siitä päivästä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryhtiöt siihen päivään saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Tytäryhtiöiden hankinnat käsitellään hankintamenomenetelmällä. Hankintameno kohdistetaan hankinnan kohteen yksilöitävissä oleville varoille, veloille ja ehdollisille veloille, jotka arvostetaan hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankitun tytäryhtiön nettovarallisuudesta. Hankekohtaisesti valitulla käsittelytavalla on vaikutusta sekä kirjattavaan vähemmistöosuuden että liikearvon määrään. Määrä, jolla maksettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus sekä mahdollisesti aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvästä arvosta, kirjataan liikearvoksi.

Konsernitilinpäätös laaditaan soveltaen yhtenäisiä laadintaperiaatteita samankaltaisissa olosuhteissa toteutuviin samanlaisiin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä voitot ja tappiot eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei valtaa määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Jollei toisin osoiteta, huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa 20–50 prosenttia sijoituskohteen äänivallasta. Sijoitukset osakkuusyhtiöihin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Hankintahetkellä sijoitukset osakkuusyhtiöihin kirjataan hankintamenuun, jota oikaistaan hankinta-ajankohdan jälkeen tapahtuvalla muutoksella konsernin osuudessa osakkuusyhtiön voitosta (tappiosta) ja muilla muutoksilla, jotka on suoraan kirjattu osakkuusyhtiön omaan pääomaan. Mikäli konsernin osuus osakkuusyhtiön tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitukset merkitään taseeseen nolla-arvoon ja ylimenevät tappiot yhdistellään vain siinä tapauksessa, että konserni on sitoutunut osakkuusyhtiön veloitteiden täyttämiseen. Sijoitus osakkuusyhtiöön sisältää hankinnasta syntyneen liikearvon.

Realisoitumattomat voitot (tappiot) konsernin ja osakkuusyhtiön välillä eliminoidaan konsernin omistusosuuden mukaisesti.

Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiön tuloksesta on esitetty omana eränä tuloslaskelmassa. Konsernin osuus osakkuusyhtiön muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista on esitetty konsernin muissa laajan tuloslaskelman erissä.

Jos ilmenee viitteitä siitä, että sijoituksen arvo saattaa olla alentunut, testataan sen kirjanpitoarvo arvon alentumisen varalta vertaamalla sitä sijoituksesta kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Kerrytettävissä olevana rahamääränä pidetään käyttöarvoa tai myynnistä aiheutuville menoilla vähennettyä käypää arvoa sen mukaan kumpi niistä on suurempi. Jos sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo, vähennetään kirjanpitoarvo kirjaamalla siitä tulosvaikutteinen arvon alentumistappio, jonka suuruus on kirjanpitoarvon ja kerrytettävissä olevan rahamäärän erotus. Mikäli sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä myöhemmin kasvaa ja on suurempi kuin kirjanpitoarvo peruutetaan tehty arvonlennus vastaavasti tulosvaikutteisesti.

Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet

Konsernitilinpäätös laaditaan euroina, joka on konsernin ja emoyhtiön toiminta- ja esittämismuuttu. Konserniyhtiöt ovat laatineet tilinpäätöksensä käyttäen toimintavalmuutta, joka on kunkin yhtiön taloudellisen toimintaympäristön päävaluutta. Yhtiöiden ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan toimintavalmuutan määräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskikurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset tase-erät muutetaan yhtiön toimintavalmuutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta toimintavalmuutan määräisiksi aiheutuvat kurssierot kirjataan valuuttakurssivoitoina tai -tappioina tuloslaskelmaan. Myytävänä pidettävien ei-monetaaristen rahoitusvarojen kurssierot kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon.

Ulkomaisten tytäryritysten, joiden toimintavalmuutta ei ole euro, tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Syntyvät kurssierot kirjataan omaan pääomaan muuntoeroksi, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään kokonaan tai osittain, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

Ulkomaisten yksiköiden hankintaan liittyvä liikearvo ja käyvän arvon oikaisut käsitellään tilinpäätöksessä kuin ne olisivat ulkomaisen yksikön varoja ja velkoja. Muuntoerot, jotka syntyvät näiden erien muuttamisesta tilinpäätöspäivän kurssiin, kirjataan omaan pääomaan ja niiden muutos muihin laajan tuloksen eriin.

Muuntoerot, jotka ovat syntyneet ennen konsernin IFRS-standardeihin siirtymispäivää 1.1.2004, on IFRS 1 salliman helpotuksen mukaisesti oletettu nollan suuruisiksi.

Konsernitilinpäätöksessä on käytetty seuraavaa valuuttakurssia:

1 euro =	Tilinpäätöspäivän kurssi	Tilikauden keskikurssi
Ruotsin kruunu	8,9120	9,0294

Segmenttiraportointi

Konsernin segmentointi perustuu liiketoiminta-alueisiin, joiden riskit ja kannattavuuteen vaikuttavat lähtökohdat sekä sääntely-ympäristö poikkeavat toisistaan. Liiketoiminnan valvonta ja ohjaus sekä raportointi johdolle on organisoitu liiketoimintasegmenttien mukaisesti. Konsernin liiketoimintasegmentit ovat vahinkovakuutus-, henkivakuutus- sekä omistusyhteisötoiminta.

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot on esitetty tuotot ulkopuolisilta asiakkailta sekä pitkäaikaiset varat. Raportoivat segmentit ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Baltia ja muut maat.

Segmenttien ja yhtiöiden välisten kotimaisten ja rajat ylittävien liiketoimien hinnoittelussa on sovellettu markkinaehtoperiaatetta. Hinnoittelu perustuu OECD:n siirtohinnoitteluohjeistukseen sekä EU:n siirtohinnoitteludokumentoinnista antamaan käytännösääntöön.

Konsernitilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat, saamiset ja velat eliminoidaan rivi riviltä.

Korot ja osingot

Korkotuotot ja -kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle. Tällä menetelmällä korkotuotot ja -kulut jaksotetaan rahoitusinstrumentin juoksuajalle tasaisesti suhteessa instrumentin taseessa olevaan pääomaan.

Osingot kirjataan tuotoksi sinä tilikautena, jona oikeus niiden saamiseen on syntynyt.

Palkkiot

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien palkkiot ja transaktiokulut kirjataan suoraan tulokseen instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Vakuutusten hankkimisesta aiheutuvat menot käsitellään vahinkovakuutustoiminnassa vakuutusten aktivoituina hankintamenoina. Henkivakuutustoiminnassa hankintamenot käsitellään Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvinä palkkiokuluina.

Muut palkkiokulut sisältyvät tuloslaskelmaerään Sijoitustoiminnan nettotuotot.

Vakuutusmaksut

Tuloslaskelmaerä Vakuutusmaksut sisältää vahinko- ja henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulon.

Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksut ovat pääosin lyhytaikaisia vuosivakuutuksia, jolloin vakuutusmaksu kirjataan

vakuutusmaksutuloksi vuosimaksun erääntyessä. Tilinpäätöspäivänä vakuutusmaksutuloa oikaistaan vakuutusmaksuvastuun muutoksella eli sillä osuudella vakuutusmaksutulosta, joka vakuutusmaksusopimuksen kattaman ajanjakson perusteella kuuluu seuraavalle tilikaudelle.

Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksuihin ja sijoitusmaksuihin sisältyvät vastuut ovat pitkäaikaisia, jolloin vakuutusmaksu ja sen perusteella maksettava korvaus eivät yleensä kohtaa samalla tilikaudella. Vakuutusmaksut kirjautuvat maksutuloon vakuutuslajista riippuen pääsääntöisesti maksuperusteisesti. Veloitusperusteisesti kirjautuu osa ryhmäeläkevakuutuksen vakuutusmaksuista.

Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään kuluna erässä Vakuutus- ja sijoitusmaksujen velkojen muutos.

Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä niiden arvostuskäytännön mukaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin.

Konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti sijoituksia seurataan ja hallinnoidaan käyvin arvoin mahdollisimman ajantasaisen ja oikean kuvan saamiseksi sijoitustoiminnasta. Sijoitukset myös raportoidaan konsernin johdolle käyvin arvoin. Rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset ovat joukkovelkakirjoja ja oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Ne on pääosin luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Vahinkovakuutustoiminnassa on aikaisempina vuosina sovellettu IAS 39:n sallimaa käyvän arvon optiota. Ennen vuotta 2008 hankitut ja edelleen taseessa olevat varat on edelleen arvostettu käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Käyvän arvon optiota sovelletaan lisäksi joissakin pienemmissä vahinkovakuutus-segmenttiin kuuluvissa yhtiöissä.

Henkivakuutustoiminnassa vakuutusmaksuja koskevan standardin IFRS 4 mukaan harkinnanvaraisen voitonjakoon oikeutettujen sopimusten arvostuksessa noudatetaan kansallisia laskentaperiaatteita, tasotusmäärää lukuun ottamatta, eli sopimuksia ei arvosteta käypään arvoon. Näiden sopimusten sekä oman pääoman katteena olevia sijoituksia hallinnoidaan kokonaisuutena ja ne on pääosin luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi on henkivakuutustoiminnassa määritetty sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset, jotka esitetään taseessa omana eränään. Myös näitä vastaava velka esitetään omana eränään. Lisäksi ulkomaisten tytäryhtiöiden rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset sekä rahoitusinstrumentit, joissa pääinstrumentista ei ole irrotettu kytkettyä johdannaisista, on määritetty käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi.

Omistusyhteisötoiminnassa sijoitukset on katsottu pääosin myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Taseeseen ja taseesta pois kirjaaminen

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen, eräpäivään asti pidettävien sijoitusten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kauppapäivänä, joka on päivä, jolloin sitoudutaan ostamaan tai myymään kyseinen rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä. Lainat ja muut saamiset kirjataan taseeseen lainaa nostettaessa.

Rahoitusvarat ja -velat netotetaan ja esitetään taseessa nettomääräisenä vain silloin, kun netottamiseen on laillinen oikeus ja netotus aiotaan toteuttaa tai saaminen ja velka suorittaa samanaikaisesti.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden veloitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Konsernissa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia tase-eriä ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset

Johdannaisopimukset, joita ei ole määritetty suojaaviksi ja jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi.

Johdannaiset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Johdannaisopimuksista kirjataan taseeseen saaminen, kun käypä arvo on positiivinen ja velka, kun käypä arvo on negatiivinen. Johdannaiset arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos yhdessä realisoituneiden voittojen ja tappioiden kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti määritetään sellaisiksi. Varat merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoittojen ja -tappioiden, korkotuottojen ja -kulujen sekä osinkotuottojen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, joita ei noteerata toimivilla markkinoilla ja joita ei aiota myydä välittömästi tai lyhyen ajan kuluessa. Lainat ja muut saamiset –ryhmä sisältää myös käteiset varat.

Lainat ja muut saamiset merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, lisätyn välittömästi kohdistettavissa olevilla transaktiomenoilla. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Myytävässä olevat rahoitusvarat

Myytävässä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, jotka on määritetty myytävissä oleviksi tai jotka eivät kuulu muihin rahoitusvarojen ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat saamistodistuksista ja osakkeista ja osuuksista.

Myytävässä olevat rahoitusvarat kirjataan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, lisätyn hankintaan suoraan kohdistettavissa olevilla transaktio-menoilla. Taseessa myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon ja arvomuutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa verovaikutus huomioon ottaen. Korkotuotot ja osingot kirjataan tulokseen. Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva omaisuuserä myydään, omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoiton tai –tappion kanssa kirjataan tulokseen. Käyvän arvon muutos siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan myös silloin, kun omaisuuserän arvo on alentunut siten, että siinä kirjataan arvonalentumistappio. Myytävissä olevista monetaarisista tase-eristä johtuvat kurssierot kirjataan aina suoraan tuloslaskelmaan.

Muut rahoitusvelat

Muita rahoitusvelkoja ovat liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen saadun vastikkeen määräisenä transaktiokuluilla oikaistuna silloin, kun vastike saadaan. Rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon.

Jos omia velkoja lunastetaan takaisin ennen eräpäivää, velat poistetaan taseesta ja velan kirjanpitoarvon ja lunastuksessa maksetun vastikkeen erotus kirjataan tulokseen.

Käypä arvo

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään toimivilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella. Instrumentit arvostetaan ostokurssiin tai viimeiseen kaupantekohintaan, mikäli kyse on NASDAQ OMX:ssä noteeratuista osakkeista. Myös

johdannaispöytäkirjat arvostetaan viimeiseen kaupantekohintaan. Mikäli rahoitusinstrumentille on olemassa sen markkinariskin kumoava vastaerä, arvostuksessa käytetään tältä osin keskikurssia. Jos rahoitusinstrumentille kokonaisuutena ei ole olemassa julkista noteerausta, mutta sen osatekijöille on olemassa toimivat markkinat, käypä arvo määritetään osatekijöiden markkinahintojen perusteella.

Jos markkinat eivät ole toimivat tai arvopaperilla ei ole noteerausta, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Arvostus tehdään käyttämällä asiaa tuntevien, liiketoimintaan halukkaiden osapuolten välisten viimeaikaisten markkinatransaktioiden hintoja, toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa, rahavirtojen diskonttausmenetelmää sekä optionhinnoittelumalleja.

Jos rahoitusvaroihin kuuluvan omaisuuserän käypää arvoa ei ole mahdollista määritellä, hankintameno katsotaan olevan riittävän lähellä oleva arvio käyvistä arvosta. Tällaisten rahoitusvarojen määrä konsernin taseessa on epäolennainen.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muun kuin käypään arvoon tulostaikutteisesti arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Kun arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman alkuperäisen kirjaamisen jälkeisen toteutuneen tappion synnyttävän tapahtuman seurauksena ja näillä tapahtumilla on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin, kirjataan arvonalentumistappio.

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat

Objektiivisena näyttönä arvonalentumisesta pidetään esimerkiksi liikkeeseenlaskijan tai velallisen merkittävät taloudellisia vaikeuksia, jotka johtavat maksukyvyttömyyteen ja arvioon siitä, että asiakas ei todennäköisesti selviydy maksuvelvoitteistaan konsernille. Objektiivinen näyttö arvioidaan ensin yksinään merkittävien rahoitusvarojen osalta ja tämän jälkeen joko yksittäin tai ryhmäkohtaisesti sellaisten rahoitusvarojen osalta, jotka eivät yksinään ole merkittäviä.

Kun on objektiivista näyttöä siitä, että jaksotettuun hankintamenoon taseeseen merkityistä rahoitusvaroista on syntynyt arvonalentumistappiota, tappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja saamisesta arvioitujen kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttauskorona käytetään saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa. Erotus kirjataan arvonalentumistappioksi tuloslaskelmaan. Arvonalentuminen arvioidaan sopimuskohtaisesti.

Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee myöhemmin ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan (kuten

rahoitusinstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksen paranemiseen), arvonalentumistappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

Myytavissä olevat rahoitusvarat

Objektiivinen näyttö perustuu erillistarkasteluun, joka tehdään, kun liikkeeseenlaskijan luottoriskiluokituksessa tapahtuu muutos tai yhtiö siirretään tarkkailulistalle tai kun osakkeen tai osuuden käypä arvo laskee merkittävästi tai pitkäaikaisesti alle alkuperäisen hankintamenon.

Päätös siitä, onko arvon alentuminen merkittävä tai pitkäaikainen, vaatii johdon harkintaa. Päätös tehdään tapauskohtaisesti ja sitä tehtäessä arvioidaan laadullisten kriteerien lisäksi mm. osakkeen arvon historiallisia muutoksia ja aikajaksoa, jonka ajan osakkeen käypä arvo on ollut hankintamenoa alhaisempi. Sampo-konsernissa arvon alentuminen katsotaan yleensä merkittäväksi, kun julkisesti noteeratun osakkeen tai osuuden käypä arvo alittaa keskimääräisen hankintamenon 20 prosentilla ja pitkäaikaiseksi, kun käypä arvo on alittanut hankintamenon yli 12 kuukauden ajan.

Koska noteeraamattomille osakkeille ja osuuksille ei ole saatavissa toimivilla markkinoilla julkaistavia hintoja, niiden arvo pyritään määrittämään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Merkittävien noteeraamattomien osakkeiden ja osuuksien erä ovat pääomarahastosijoitukset. Pääomarahastosijoitukset arvostetaan yleisesti alalla vallitsevan käytännön, International Private Equity and Venture Capital Guidelines (IPEV) mukaisesti.

Arvon alenemisen merkittävyttä ja pitkäaikaisuutta arvioidaan viimeksi mainituissa tapauksissa tapauskohtaisesti ottaen huomioon sijoitukseen liittyvät erityistekijät ja olosuhteet. Sampo tekee pääomarahastosijoituksensa pitääkseen ne rahaston elinkaaren loppuun asti, jolloin rahaston tyyppilliseksi toimijaksi muodostuu 10-12 vuotta. Arvio koko rahaston mahdollisesta arvon alentumisesta voidaan yleensä perustellusti tehdä vasta elinkaaren loppupuolella. Mikäli on lisäksi kuitenkin perusteltua syytä epäillä, että sijoituksesta ei sitä myytäessä saada hankintamenoa vastaavaa määrää, kirjataan arvonalennus.

Saamistodistusten arvon alentumisessa tappion suuruus määritetään pääoman lyhennyksillä ja jaksotuksilla oikaistun hankintamenon ja tarkasteluhetken käyvän arvon välisenä erotuksena, vähennettynä aikaisemmin tulosvaikutteisesti kirjatulla arvonalentumistappiolla.

Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen tai osakkeen tai osuuden arvonalentumisesta on saatu objektiivinen näyttö, muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt tappio siirretään omasta pääomasta kirjattavaksi tulosvaikutteisena arvonalentumistappiona.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan.

Jos osakkeen käypä arvo arvonalentumiskirjauksen jälkeen nousee, arvonnousu kirjataan suoraan muun laajan tuloksen eriin. Arvon edelleen laskiessa alle hankintamenon kirjataan tulosvaikutteinen arvonalennus.

Johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Johdannaissopimukset luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin sopimuksiin ja suojaaviin sopimuksiin ja ne sisältävät korkojohdannaiset, valuuttajohdannaiset, osakejohdannaiset sekä hyödykejohdannaiset. Johdannaissopimukset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Kaikki johdannaissopimukset kirjataan taseeseen varoiksi, kun niiden käypä arvo on positiivinen ja veloiksi, kun käypä arvo on negatiivinen.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset, joita ei ole merkitty suojaaviksi sekä pääsopimuksesta erotetut kytketyt johdannaiset käsitellään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä johdannaissopimuksina. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset sekä myyntivoitot ja -tappiot yhdessä korkotuottojen ja -kulujen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi johdannaissopimuksiksi luokitellaan myös sopimukset, joita käytetään suojaamistarkoituksessa, mutta jotka eivät täytä IAS 39 -standardin suojauslaskennalle asettamia ehtoja.

Suojaavat johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Suojausperiaatteiden mukaisesti konsernissa voidaan suojautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta, käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta.

Suojauslaskentaa sovelletaan suojauksiin, jotka ovat suojattavan riskin osalta tehokkaita ja täyttävät IAS 39 -standardin suojauslaskennan ehdot. Suojaussuhde suojaavan johdannaisten ja suojattavan kohteen välillä sekä suojaukseen liittyvät riskienhallintatavoitteet dokumentoidaan suojauksen alkaessa. Suojauksen tehokkuus arvioidaan suojaussuhteen alussa ja suojauksen aikana siten, että suojaus on erittäin tehokas koko suojauksen ajan. Suojausta pidetään tehokkaana, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai position käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80-125 prosenttia.

Kuluneella tilikaudella vahinkovakuutustoiminnassa on sovellettu käyvän arvon suojausta. Henkivakuutustoiminnassa on sovellettu sekä käyvän arvon että rahavirran suojausta.

Rahavirran suojaus

Rahavirran suojauksella suojataan vaihtuvakorkoisten velkakirjalainojen tai muiden vaihtuvakorkoisten varojen tai velkojen korkorahavirtoja. Suojaavina instrumentteina käytetään mm. koronvaihto- sekä yhdistettyä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia. Johdannaissopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksesta tehokkaan suojauksen osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ylimenevä tehoton osuus kirjataan suoraan tulokseen.

Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat.

Kun suojaava johdannainen erääntyy, myydään, suojaussuhde päätetään tai suojaus ei enää täytä suojauslaskennan ehtoja, omaan pääomaan suojauksen loppumishetkeen mennessä kertynyt käyvän arvon muutos jää omaan pääomaan, kunnes se kirjataan tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat.

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan mm. hinta- ja korkotason sekä valuuttakurssien muutosten aiheuttamilta vaikutuksilta käypiin arvoihin konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti. Suojaavina johdannaisina käytetään konserniyhtiöiden hallitusten hyväksymiä instrumentteja, joita ovat valuuttatermiinit, koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimukset sekä optiot.

Johdannaissopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Arvopaperilainaus

Lainaksi annetut arvopaperit säilyvät taseessa lainauksesta huolimatta. Vastaavasti lainaksi otettuja arvopapereita ei kirjata taseeseen. Jos lainaksi otetut arvopaperit myydään kolmannelle osapuolelle, saatu myyntihinta kirjataan taseeseen varoiksi ja vastaavansuuruiseksi velaksi lainanantajalle. Velka käsitellään käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavana velkana.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Rahoitusleasingisopimukset

Vuokrasopimukset, joissa vuokralle otettujen hyödykkeiden omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista olennainen osa siirtyy

konsernille, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Tällöin hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuoratuun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaava velka merkitään taseeseen muihin velkoihin. Rahoitusleasingisopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot joko niiden taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettava leasing-vuokra jaetaan velan lyhennykseksi ja korkokulaksi. Korkokulu jaksetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin kaudella samansuuruisen korkoprosentti.

Muut vuokra-sopimukset

Vuokrasopimukset, joissa vuokralle otetun hyödykkeen omistamiseen liittyvistä riskeistä olennainen osa säilyy vuokralle antajalla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi ja ne sisältyvät vuokralle antajan taseeseen. Muun vuokrasopimuksen perusteella maksettavat vuokrat kirjataan tasaerinä vuokratuloiksi vuokra-ajan kuluessa.

Konserni vuokralle antajana

Muut vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa konsernin vuokralle antaman hyödykkeen omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista olennainen osa säilyy konsernilla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät tase-erään Sijoituskiinteistöt ja niiden poistoajat ja -menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien aineellisten hyödykkeiden. Muun vuokrasopimuksen perusteella saatavat vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan tasaerinä vuokratuotoiksi vuokra-ajan kuluessa.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankitun yrityksen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Sitä aiempien hankintojen liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty IFRS:n mukaisena oletushankintamenona.

Liikearvo arvostetaan kertyneillä arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Liikearvosta ei tehdä poistoja.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomina hyödykkeinä, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, käsitellään ulkopuolelta hankitut ja sisäisesti aikaansaadut atk-ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet, jos on todennäköistä, että niistä johtuva odotettavissa oleva vastainen

taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeiden hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Sisäisesti aikaansaadun aineettoman hyödykkeen hankintameno määräytyy hyödykkeelle välittömästi kohdistettavien menojen summana. Tutkimusmenot kirjataan kuluksi sinä tilikautena, jona ne toteutuvat. Kehittämismenoista, jotka johtuvat uusien atk-ohjelmistojen suunnittelusta tai jo olemassa olevien ohjelmistojen merkittävistä parannuksista, aktivoidaan vain ne, jotka täyttävät edellä mainitut taseeseen kirjaamisen edellytykset.

Muina aineettomina hyödykkeinä on käsitelty myös vahinkovakuutustoiminnan yhdistämisen yhteydessä yksilöitävissä olleet vakuutus sopimuksiin perustuvat asiakassuhteet. Asiakassuhteet on arvostettu käypään arvoon hankinnan yhteydessä. Hyödykkeestä tulevaisuudessa saatavien kassavirtojen nykyarvon laskennassa on huomioitu mm. vakuutusmaksujen tarkistukset, ristiinmyynti ja talouden yleiset ennusteet. Hyödykkeen taloudelliseksi vaikutusajaksi on katsottu vakuutus sopimusten keskimääräinen voimassaoloaika 6 vuotta, jonka kuluessa hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi. Asiakassuhteet testataan tarvittaessa arvonalentumisen varalta.

Aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

- Atk-ohjelmistot 4 -10 vuotta
- Muut aineettomat hyödykkeet 3 -10 "

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ovat omassa käytössä olevat kiinteistöt, koneet ja laitteet sekä kalusto. Kiinteistöjen luokitus omassa käytössä ja sijoituskäytössä oleviin suoritetaan käytössä olevan neliömäärän perusteella. Mikäli omassa käytössä on korkeintaan 10 prosenttia kiinteistön pinta-alasta, kiinteistö luokitellaan kokonaan sijoituskiinteistöksi.

Kiinteistöt ja muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Perusparannusmenot lisätään kiinteistöjen kirjanpitoarvoon silloin kun on todennäköistä, että niistä koituu vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Pääsääntöisesti jäännösarvo arvioidaan nollan suuruiseksi. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Taloudellisen vaikutusajan arviota tarkistetaan tilinpäätöksen yhteydessä. Poistoaikoja oikaistaan, mikäli arvio muuttuu merkittävästi. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

- Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset 20 - 60 vuotta
- Teollisuus- ja varastorakennukset 30 - 60 "
- Rakennusten ainesosat 10 - 15 "
- Atk-laitteet ja autot 3 - 5 "
- Muut koneet ja kalusto 3 - 10 "

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistojen kirjaaminen lopetetaan, mikäli omaisuuserä luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 *Myyttävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot* mukaisesti.

Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko viitteitä siitä, että aineettomiin hyödykkeisiin tai aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kuuluvan omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Jos arvonalentumisesta on viitteitä, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain liikearvosta, keskeneräisistä aineettomista hyödykkeistä sekä taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten hankinta-ajankohdasta lähtien konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille. Testissä verrataan yksikön liikearvon sisältävää kirjanpitoarvoa yksiköstä kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa ennen veroja määritettyä korkoprosenttia käyttäen. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä, siitä kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappio. Kirjaamisen yhteydessä poistettavan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeestä kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta, ei kuitenkaan enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä pidetään vuokratuottojen saamiseksi ja omaisuuden arvonnoususta hyötymiseksi. Sijoituskiinteistöt arvostetaan hankintamenomallia käyttäen kuten omassa käytössä olevat kiinteistötkin. Samoin niiden poistoajat ja -menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien omassa käytössä olevien kiinteistöjen.

Omistusyhteisösegmentin erään sijoitukset osakkuusyhtiöissä yhdistellyt osakkuusyhtiö Nordean sijoitusomaisuuskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon.

Sijoituskäytössä olevien kiinteistöjen käyvät arvot esitetään liitetietona ja ne arvioidaan käyttäen tuleviin tuottoihin ja markkinaehtoisin tuotto-odotuksiin perustuvaa tuottoarvomenetelmää ja toteutuneisiin vertailukauppoihin perustuvaa kauppaa-arvomenetelmää.

Arvioinnin lähtökohtana ovat kiinteistökohtaiset ominaisuudet koskien mm. kiinteistön sijaintia, kuntoa ja vuokraustilannetta sekä markkinaehtoiset vertailutiedot koskien vaihtoehtoisia vuokria, tuottovaatimustasoja ja yksikköhintoja. Arviointi on tilikaudella suoritettu käyttäen konsernin omaa asiantuntemusta.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernille on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos veloitteesta tai osasta siitä on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi vain silloin, kun sen saaminen on käytännössä varmaa.

Vakuutus- ja sijoitussopimukset

Vakuutus- ja sijoitussopimukset käsitellään IFRS 4 -standardin mukaisesti joko vakuutus- tai sijoitussopimuksina. Standardin mukaan vakuutus- ja sijoitussopimukset luokitellaan vakuutus- tai sijoitussopimuksiksi, mikäli niissä siirtyy vakuutus- tai sijoitussopimuksenottajan ja vakuutus- tai sijoitussopimuksenantajan välillä merkittävää vakuutus- tai sijoitussopimusriskiä. Mikäli sopimuksen perusteella siirtyvä riski on luonteeltaan rahoitus- tai sijoitussopimusriskiä, luokitellaan sopimus sijoitussopimukseksi. Sopimuksen luokittelu vakuutus- tai sijoitussopimukseksi määrää sen arvostuskäytännön.

Sampo käsittelee sopimuksista syntyvät velat standardin ensimmäisessä vaiheessa kansallisten vaatimusten mukaisesti lukuun ottamatta tasoitusmäärää, yhteistakuuerää sekä näiden muutosta, jotka IFRS:n mukaisesti esitetään omassa pääomassa ja tuloksessa.

Vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyviä riskejä on kuvattu laajasti konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa.

Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimukset

Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimus on sopimus, joka täyttää IFRS 4:n asettamat edellytykset vakuutus- ja sijoitussopimukselle ja jonka perusteella konserni voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä, mikäli se itse joutuu korvausvelvolliseksi muiden tekemiensä vakuutus- ja sijoitussopimusten perusteella. Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten perusteella saatavat suoritus- ja sijoitussopimukset on kirjattu taseeseen erään Saamiset jälleenvakuutus- ja sijoitussopimuksista sekä Muut varat. Ensiksi mainittu erä sisältää jälleenvakuuttajien osuuden konsernin jälleenvakuutettujen

vakuutus- ja sijoitussopimusten vakuutusmaksu- ja korvausvastuusta. Muissa varoissa on lyhytaikaiset saamiset jälleenvakuuttajilta.

Kun konserni itse joutuu maksamaan korvauksia jälleenvakuutus- ja sijoitussopimuksen perusteella toiselle vakuutusyhtiölle, kirjataan velka tase-erään Muut velat.

Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen saamisten ja velkojen kanssa. Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten saamiset testataan vuosittain arvonalentumistappioiden varalta. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti, mikäli on olemassa objektiivista näyttöä, että konserni ei tule saamaan kaikkia rahamääriä, joihin sillä sopimuksen ehtojen mukaan on oikeus.

Vahinkovakuutus

Vakuutus- ja sijoitussopimusten luokittelu

Vakuutus- ja sijoitussopimuksia luokiteltaessa ja niihin liittyviä riskejä tarkasteltaessa toisiinsa kytketyt sopimukset tulkitaan yhdeksi sopimukseksi.

Muina kuin vakuutus- ja sijoitussopimuksina, eli sopimuksina, joissa riski ei siirry, käsitellään mm. Captive-sopimuksia, joissa vakuutusyhtiö merkitsee yrityksen ensivakuutuksen ja jälleenvakuuttaa saman riskin sellaisessa vakuutusyhtiössä, joka kuuluu vakuutus- ja sijoitussopimuksenottajan kanssa samaan konserniin. Vahinkovakuutus- ja sijoitussopimuksissa on myös sopimuksia, joissa vakuutusyhtiö myöntää vakuutuksen ja siirtää vakuutus- ja sijoitussopimusriskin edelleen lopulliselle vakuutus- ja sijoitussopimuksenantajalle. Nämä ovat ns. Reverse Flow Fronting -sopimuksia. Aikaisemman bruttokäsitellyn sijaan näistä molemmista kirjataan vain sopimussuhteen nettovaikutus tuloslaskelmaan ja taseeseen. Edellytyksenä nettomääräiselle käsittelylle on, että sopimuksesta nettona kirjattu omapäätös on nolla.

Lisäksi vahinkovakuutus- ja sijoitussopimuksissa on sopimuksia, joissa vakuutus- ja sijoitussopimusriski on eliminoitu retrospektiivisellä vakuutusmaksulla, eli ennakoitujen ja toteutuneiden vahinkojen erotus tasataan lisämaksulla suoraan tai vakuutus- ja sijoitussopimuksen vuosiuudistuksen yhteydessä. Näiden sopimusten rahavirta kirjataan nettomääräisenä suoraan taseeseen kirjaamatta niitä ensin tuloslaskelmaan vakuutusmaksu- ja sijoitussopimustoiksi ja korvauskuluiksi.

Velat vahinkovakuutus- ja sijoitussopimuksista

Vakuutus- ja sijoitussopimuksien velat on luokiteltu vakuutus- ja sijoitussopimusten perusteella, joka vakuutus- ja sijoitussopimuksen perusteella. Vakuutusmaksu- ja sijoitussopimusten vastuu ja korvausvastuu muodostavat vakuutus- ja sijoitussopimusten mukaisia velvoitteita.

Vakuutusmaksu- ja sijoitussopimusten tarkoitus kattaa jo solmittujen vakuutus- ja sijoitussopimusten jäljellä olevan vakuutuskauden odotettavissa olevat korvausmenot ja liikekulut. Vahinko- ja jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten vakuutusmaksu- ja sijoitussopimusten vastuu lasketaan yleensä aikaperusteisesti niin kutsutun pro rata temporaris -periaatteen mukaisesti. Jos vakuutusmaksu- ja sijoitussopimusten vastuu katsotaan riittämättömäksi siten, ettei se kata mahdollista korvausmenoja ja liikekuluja, vakuutusmaksu- ja sijoitussopimusten vastuuta on

vahvistettava siirtovastuun täydennyksellä ottaen huomioon myös erääntymättömät vakuutusmaksuerät.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vahingoista. Tämä koskee myös tapahtuneita vahinkoja, joita ei tilinpäätöshetkellä vielä ole raportoitu vakuutusyhtiölle eli ns. IBNR (incurred but not reported) -vahinkoja. Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten arvioidut selvittelykulut.

Vahinkoensivakuutuksen ja jälleenvakuutuksen korvausvastuu lasketaan tilastollisin menetelmin tai tapauskohtaisesti yksittäisten vahinkojen perusteella. Useimmiten käytetään näiden menetelmien yhdistelmää siten, että suurvahingot arvioidaan tapauskohtaisesti ja pienehköt vahingot sekä tilinpäätöshetkellä tapahtuneet mutta vielä raportoimattomat vahingot (IBNR) tilastollisin menetelmin. Korvausvastuuta ei diskontata. Tästä poikkeuksena ovat vahinkovakuutuksen eläkemutoiset korvaukset, joiden nykyarvo lasketaan yleisesti hyväksytyillä henkivakuutusteknisillä menetelmillä ottaen huomioon oletettu inflaatio ja kuolevuus.

Vahinko- ja jälleenvakuutuksesta saatava vakuutusmaksutulo kirjataan tuloslaskelmaan, kun vakuutuksen vuosimaksu erääntyy maksettavaksi.

Vakuutusvelan riittävyystesti

Vahinkovakuutuksen korvausvastuun ja vakuutusmaksuvastuun riittävyys tutkitaan erikseen. Korvausvastuu perustuu vastaisten korvausrahavirtojen ennusteisiin. Ennusteet tehdään vakiintuneilla vakuutusmatemaattisilla menetelmillä.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan pääsääntöisesti aikaperusteisesti ns. *pro rata temporis* -periaatteen pohjalta. Vakuutusmaksuvastuun riittävyys testataan laskemalla vakuutusmaksuvastuun lisävastuu yhtiöittäin kullekin liiketoiminta-alueelle ja vakuutusluokalle. Mahdollinen havaittu riittämättömyys vakuutusmaksuvastuussa korjataan kirjaamalla siirtovastuun täydennys.

Vahinkovakuutuslajien jakojärjestelmä

Suomen lakisääteisten vahinkovakuutusten (tapaturma- liikenne- ja potilasvakuutusten) perusteella maksettavia eläkkeitä, sairaanhoidon sekä lääkinnällisen kuntoutuksen korvauksia korotetaan vuosittain Tel-indeksillä korvausten reaaliarvon säilyttämiseksi. Indeksikorotukset eivät ole vakuutusyhtiöiden vastuulla, sillä ne rahoitetaan jakojärjestelmäperiaatteella, ts. kunakin vuonna vakuutusmaksuissa kerätään indeksikorotuksia yhtä paljon kuin niitä kyseisenä vuonna maksetaan. Käytännössä tämä toteutetaan siten, että vahinkovakuutusyhtiöt keräävät vakuutusmaksutulojensa yhteydessä kuormituserää, joka tilitetään kyseisen vakuutuslajin keskusyhteisölle. Keskusyhteisö jakaa kerätyt jakojärjestelmä määrät siten, että kyseistä vakuutuslajia harjoittava yhtiö saa saman määrän, minkä se on sinä vuonna maksanut jakojärjestelmän piiriin kuuluvia korvauksia. Vakuutusyhtiön maksuosuuden suuruus perustuu yhtiön markkinaosuuteen kyseisen vakuutuslajin osalta.

Eläkkeiden indeksikorotuksiin liittyvää jakojärjestelmää ei käsitellä IFRS 4:n mukaisena vakuutustoimintana eikä siitä synny vakuutusyhtiölle riskiä. Siten vakuutusmaksun yhteydessä kerättävää jakojärjestelmä maksua ei katsota vakuutusmaksutuloksi eikä maksettavaa eläkkeiden indeksikorotusta korvauskuluksi. Koska kerätty indeksikorotus vastaa määrältään maksettuja eläkkeiden indeksikorotuksia, kyseiset erät netotetaan tuloserässä Liiketoiminnan muut kulut. Keskusyhteisöltä mahdollisesti vielä saamatta tai maksamatta oleva osuus tasauserästä esitetään lyhytaikaisena saamisena tai velkana tase-erissä Muut varat tai Muut velat.

Vakuutusten aktivoitujen hankintamenot

Vakuutusten hankintamenot, jotka selkeästi liittyvät vakuutus sopimusten solmimiseen, esitetään taseen varoissa vakuutusten aktivoituina hankintamenoina. Hankintamenoina käsitellään vakuutus sopimusten hankkimiseen tai uusimiseen välillisesti tai välittömästi liittyvät toimintakulut kuten palkkiot, markkinointikulut sekä myyntihenkilöstön palkat ja kulut. Vakuutusten hankintamenot jaksotetaan samalla tavalla kuin vakuutusmaksuvastuu. Poistoaika on yleensä korkeintaan 12 kuukautta.

Henkivakuutus

Vakuutus sopimusten luokittelu

Henkivakuutustoiminnan sopimukset luokitellaan vakuutus sopimuksiksi tai sijoitus sopimuksiksi. Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joihin liittyy merkittävä vakuutus riski tai sellaiset sopimukset, joihin sisältyy vakuutuksenottajan oikeus muuttaa sopimusta kasvattamalla riskiä. Kapitalisaatiosopimuksiin ei sisälly vakuutus riskiä, joten nämä sopimukset on luokiteltu sijoitus sopimuksiksi.

Sopimukseen liittyvä oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (*Discretionary Participation Feature (DPF)*) on vakuutuksenottajan sopimukseen perustuva oikeus saada taatun vähimmäisedun lisäksi muita etuja. Etuina hyvitetään vakuutuksille laskuperustekorona lisäksi asiakashyvityksiä, korotetaan kuolemantapaussummia tai alennetaan vakuutusmaksuja. Mandatum Lifen tulokinnassa kohtuusperiaatteesta määritellään tavoitteet harkinnanvaraisille eduille. Sijoitussidonnaisissa sopimuksissa vakuutuksenottaja kantaa sijoitus riskin valitsemalla sijoituskohteet, joihin sopimusten arvonkehitys sidotaan.

Vakuutus- ja sijoitus sopimusten arvostus

Kaikkiin vakuutus sopimuksiin ja niihin sijoitus sopimuksiin, joihin liittyy harkinnanvarainen oikeus osuuteen ylijäämästä (DPF), sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita lukuun ottamatta tasoitus määrän ja sen muutoksen kirjaamista.

Kaikkiin sopimuksiin lukuun ottamatta sijoitussidonnaisia sopimuksia liittyy harkinnanvarainen oikeus ylijäämään. Sellaisiin sijoitussidonnaisiin sopimuksiin, joita ei luokitella

vakuutus sopimuksiksi, liittyy vakuutuksenottajan oikeus vaihtaa säästöjen tuottorakenne sijoitussidonnaisesta sellaiseksi, joka muodostuu vähimmäistuottotakuusta ja oikeudesta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Tämän perusteella myös näihin sopimuksiin sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita.

Takaisinosto-oikeutta, vähimmäistuottotakuuta, saman sopimuksen sisällä olevia vakuutus- ja talletusosia sekä muita vastaavia oikeuksia ei eroteta pääsopimuksesta eikä arvosteta erikseen.

Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista ja jälleenvakuutusvarat

Vakuutus- ja sijoitussopimusten velka kirjataan vakuutusvelaksi, jonka muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu. Henkivakuustoiminnan vakuutusteknisen vakuutusvelan laskennassa käytetään erilaisia menetelmiä, jotka sisältävät oletuksia mm. kuolevuudesta, sairastuvuudesta, sijoitusten tuottotasosta, vastaisista liikekuluista ja vahinkojen selviämisestä.

Tulevan jälleenvakuutuksen vastuuvelan muutos on laskettu vaihtuvien kursein.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan ensivakuutuksessa vakuutuskohtaisesti ja jälleenvakuutuksessa antavan yhtiön ilmoituksen perusteella tai yhtiön omien laskuperusteiden mukaan.

Vakuutusvelan diskonttauksessa käytetty korko on enintään kunkin maan viranomaisen hyväksymän enimmäiskoron suuruinen. Ensivakuutuksen maksuperusteissa käytetty laskuperustekorko ts. sopimuksille alkamishetkellä taattu vähimmäistuottotakuu vaihtelee vakuutusten alkamisajankohdan perusteella nolasta 4,5 prosenttiin. Vakuutusvelkaa diskontattaessa on käytetty samaa tai alemmaa korkoa kuin maksua laskettaessa. Suurin osa Mandatum Lifen harkinnanvaraiseen voitonjakoon oikeutettujen sopimusten ansaittujen etujen vakuutusvelasta on diskontattu 3,5 prosentilla, joka on myös korkein käytetty diskonttauskorko. Lisäksi vuodeksi 2012 Mandatum Life on alentanut enimmäiskoroksi 2,75 prosenttia.

Vakuutusvelan diskonttauskoron ja 4,5 % vähimmäistuottotakuun eron takia vakuutusvelkaan on lisätty laskuperustekoron täydennysvastuuta. Tytäryhtiössä Mandatum Life Insurance Baltic SE diskonttauskorko vaihtelee maittain välillä 2,5 – 4,0 prosenttia ja vähimmäistuottotakuun keskiarvo välillä 2,5 – 4,0 prosenttia.

Kuolevuusoletuksilla on olennainen vaikutus vakuutusvelan määrään erityisesti ryhmäeläkevakuutuksessa, jonka vastuu muodostaa noin 39 prosenttia kotimaisen henkivakuutusyhtiön vakuutusvelasta. Ryhmäeläkkeen vakuutusvelan laskennassa käytetään ns. kohorttikuolevuusmallia, joka huomioi vakuutetun iän ja sukupuolen lisäksi myös syntymävuoden. Kohorttikuolevuus olettaa elinajan odotteen kasvavan yhdellä vuodella kymmenen vuoden aikavälillä.

Sijoitussidonnaisten sopimusten velat ja katteena olevat varat on sovitettu yhteen. Velkojen ja varojen määrät on esitetty liitetiedoissa. Ensivakuutuksen korvausvastuuta laskettaessa vain alkaneiden eläkkeiden korvausvastuussa käytetään diskonttausta. Tulevan jälleenvakuutuksen korvausvastuu perustuu antavan yhtiön ilmoitukseen ja arvioon vielä tilittämättä olevasta korvauskulusta.

Sijoitussidonnaisen vastuuvelan katteessa on mukana konserniin kuuluvien yhtiöiden liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjalainoja. Näitä ei ole eliminoitu omaisuudesta. Eliminointi johtaisi taseen osalta virheelliseen informaatioon, koska vakuutuksenottajat kantavat sijoituksiin liittyvän sijoitusriskin ja lisäksi epätasapainoon sijoitussidonnaisen vakuutusvelan ja sen katteena olevan omaisuuden osalta.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vakuutustapahtumista. Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten hoitokulut.

Vakuutusvelasta määritetään vuosittain lyhyt- ja pitkäkestoisen velan osuus.

Konsernitiilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa on kerrottu vastuuvelan muutos päättyneen tilikauden aikana sekä vakuutusvelan ennustettu vuosittainen erääntyminen.

Vakuutusvelan riittävyystesti

Velan riittävyystesti tehdään yhtiöittäin kaikista sopimuskannoista ja täydennystarvetta tarkastellaan yhtiöittäin koko vakuutusvelan riittävyys perusteella. Ei-sijoitussidonnaiseen velkaan kohdistuva testi sisältää kaikki odotettavissa olevat sopimuksiin perustuvat rahavirrat. Sopimuksiin perustuviin rahavirtoihin kuuluvat odotettavissa olevat vakuutusmaksut, korvaukset, lisäedut ja liikekulut. Korvauksissa on arvioitu takaisinostot ja muut vakuutustapahtumat historiatietoihin perustuen. Korvausmäärät pitävät sisällään sekä sopimusten laskuperustekoron että arvion tulevasta lisäeduista. Rahavirtojen pääoma-arvot diskontataan tilinpäätöshetkeen käyttäen swap-korkokäyrää.

Sijoitussidonnaisen liikkeen testissä lasketaan riski- ja liikekuluylijäämien pääoma-arvot vastaavalla tavalla. Mikäli yhtiökohtaisen sijoitussidonnaisen ja muun liikkeen velan yhteismäärä edellyttää täydentämistä, kasvatetaan velkaa tulosvaikutteisesti testin osoittamalla määrällä.

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutuksessa on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutus sopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottaman ylijäämän perusteella myönnettäviin lisäetuihin (DPF). Mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät ole esteenä, kohtuullinen osa ylijäämästä on palautettava lisäetuina näille vakuutusksille.

Mandatum Lifen tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaishyvitys, joka olisi vähintään kunakin hetkenä matalariskisimpinä pidettävien pitkien korkosijoitusten korkotason mukainen. Tämän hetken tulkinnan mukaisesti Saksan valtion joukkovelkakirjalainat olisivat lähimpänä riskitöntä pitkää korkosijoitusta. Toistaiseksi kuitenkin kokonaishyvityksen tavoitetasona on säästövakuutusten osalta 5 vuoden ja eläkevakuutusten osalta 10 vuoden Suomen valtion

joukkovelkakirjalainan korkotasoa vastaava tuotto. Kokonaishyvitys muodostuu laskuperustekorosta ja vuosittain määrättävistä lisäeduista. Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen. Yhtiön vakavaraisuusarvo pyritään pitämään sellaisena, että se ei rajoita lisäetujen antamista vakuutuksenottajille eikä omistajille suunnattavaa voitonjakoa. Tarkemmin periaate on selitetty yhtiön internet-sivuilla.

Viron, Latvian ja Liettuan lainsäädännössä ei ole kohtuusperiaatetta vastaavaa sääntelyä.

Työsuhde-etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia ovat eläkkeet ja henkivakuutukset.

Sammolla on etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä Ruotsissa ja Norjassa, muissa maissa eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia. Merkittävien maksupohjainen järjestely on Suomen TyEL-perusvakuutus.

Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja eläkevakuutusyhtiölle eikä sillä ole oikeudellista tai tosiasiallista velvoitetta suorittaa lisämaksuja. Maksupohjaisista järjestelyistä aiheutuvat velvoitteet kirjataan kuluksi kaudella, jota veloitus koskee.

Etuus pohjaisissa järjestelyissä yritykselle jää veloitteita tilikauden maksun suorittamisen jälkeenkin ja näiden vakuutusmatemaattisen ja/tai sijoitusriskin kantaa yritys. Veloitte lasketaan kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (projected unit credit method). Veloitteen määrän laskennassa käytetään vakuutusmatemaattisia oletuksia. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle.

Etuus pohjaisissa järjestelyissä on sekä rahastoituja että rahastoimattomia järjestelyjä. Näissä tilivuoden eläkekuluksi kirjataan vuoden vakuutusmatemaattisten laskelmien mukainen vanhuuseläkekertymä laskettuna lineaarisesti eläkeiän saavuttamishetken eläkepalkan pohjalta, mihin lisätään korkokuluina aikaisempien vuosien eläkesitoumusten hyvityksistä/lisäyksistä aiheutuvat laskennalliset vaikutukset ja vähennetään järjestelyihin kuuluvien varojen tuotot. Tilivuoden eläkekulut arvioidaan vuoden alussa ja laskelma perustuu osaksi muun muassa palkkojen korotusolettamiin ja hintainflaatioon eläkesitoumuksen koko keston ajalta, osaksi järjestelyihin kuuluvien varojen tuotto-odotukseen sekä sitoumuksen markkinakorkoon tilikauden aikana.

Etuus pohjaisten järjestelyjen kirjaamisessa taseeseen sovelletaan mallia, jossa vakuutusmatemaattisia voittoja ja tappioita, jotka johtuvat laskennallisten oletusten ja toteutumien eroista, ei tulouteta, jos erotus on pienempi kuin 10 prosenttia vastaisen sitoumuksen nykyarvosta tai järjestelyihin kuuluvien varojen käyvästä arvosta, sen mukaan kumpi on suurempi. 10 prosentin rajan ylittävät kertyneet erotukset jakotetaan tuloslaskelmassa eläkekuluksi sitoumuksen koko keston ajalle. Näin kertyneet tulouttamattomat

vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan taseeseen nettosaamiseksi tai nettovelaksi.

Konsernilla on lisäksi vapaaehtoisia etuus pohjaisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä, ne sisältyvät Mandatum Lifen vakuutusvelkaan ja niiden määrä on epäolennainen.

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet

Irtisanomiseen perustuva veloitte kirjataan velaksi silloin kun konserni on todistettavasti sitoutunut lopettamaan yhden tai useamman henkilön työsuhteen ennen normaalia eläkkeelle jäämisen ajankohtaa tai myöntämään irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia vapaaehtoisen irtisanoutumisen edistämiseksi tehdyn tarjouksen seurauksena. Etuuksista ei koidu työnantajalle taloudellista hyötyä tulevaisuudessa, joten ne kirjataan välittömästi kuluksi. Myöhemmin kuin 12 kuukauden kuluttua tilinpäätöksestä erääntyvät veloitteet diskontataan. Sammossa irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia ovat irtisanomiseen liittyvät rahapaketit ja eläkepaketit.

Osakeperusteiset maksut

Sammolla oli tilikauden aikana kolme voimassa olevaa käteisvaroina maksettavaa osakeperusteista kannustinjärjestelmää (Johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät 2008 II, 2009 I ja 2011 I). Järjestelyt on arvostettu käypään arvoon niiden myöntämishetkellä sekä jokaisena raportointipäivänä tämän jälkeen.

Käteisvaroina maksettavissa järjestelyissä arvostus kirjataan velaksi ja sen muutos tuloslaskelmaan.

Kannustimien käypä arvo on määritetty Black-Scholes -hinnoittelumallin avulla. Markkinaperusteisen kannustinosan käyvässä arvossa on huomioitu hinnoittelumallilla ennakoitu toteuma palkkiona maksettavien kannustinyksiköiden määrästä. Ei-markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä kannustimen käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden osakkeiden määrissä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson kuluessa. Tältä osin konserni päivittää oletuksen arvioidusta lopullisesta kannustinyksiköiden määrästä jokaisena väli- ja tilinpäätöspäivänä.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulu sisältää kauden verotettavaan tuloon perustuvan veron ja laskennallisen veron. Verokulu kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi suoraan omaan pääomaan tai laajaan tuloslaskelmaan kirjattavien erien osalta, jolloin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Verotuksessa vähennyskveltottomasta liikearvon arvonalentumisesta ei kirjata laskennallista veroa eikä tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista

kirjata laskennallista veroa siltä osin, kun ero ei todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä vahvistettuja verokantoja. Suomen eduskunta vahvisti tilikauden lopussa vuoden 2012 verokannaksi 24,5 %, jota on siten käytetty laskennallisten verojen laskemisessa. Kauden verotettava tulo on laskettu voimassaolevan 26 %:n mukaisesti.

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Osakepääoma

Osakkeiden liikkeeseenlaskukulut, jotka ovat suoraan kohdistettavissa uusien osakkeiden tai optioiden liikkeeseen laskemiseen tai liiketoiminnan hankkimiseen, esitetään omassa pääomassa veroaikautukset huomioon ottaen saadun tulon vähennyksenä.

Osingot kirjataan omasta pääomasta sinä tilikautena, jona yhtiökokous päättää osingonjaosta.

Kun emoyhtiö tai muu konserniyhtiö ostaa emoyhtiön osakkeita, maksettu vastike vähennetään omasta pääomasta ja esitetään erässä Omat osakkeet siihen asti, kunnes osakkeet mitätöidään. Jos osakkeet myöhemmin myydään tai lasketaan uudelleen liikkeeseen, saatu vastike kirjataan omaan pääomaan.

Rahavarat

Rahavaroina käsitellään käteiset varat, joiksi katsotaan kassa sekä lyhytaikaiset talletukset (3 kk).

Sampo esittää liiketoiminnan rahavirrat käyttäen epäsuoraa esitystapaa, jolloin voittoa (tappiota) ennen veroja oikaistaan aikaperusteisten tapahtumien vaikutuksella, varojen ja velkojen muutoksilla ja tuotoilla ja kuluilla, jotka liittyvät investointien tai rahoituksen rahavirtoihin.

Rahavirtalaskelmassa saadut ja maksetut korot esitetään liiketoiminnan rahavirroissa. Myös saadut osingot sisältyvät liiketoiminnan rahavirtoihin. Maksetut osingot esitetään rahoitustoiminnan rahavirroissa.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdon tekemiä arvioita ja oletuksia, jotka ovat vaikuttaneet tilinpäätöksessä esitettäviin tuottoihin, kuluihin, varoihin ja velkoihin sekä ehdollisiin velkoihin. Harkintaa joudutaan käyttämään myös tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat tilinpäätöshetkellä parhaaseen käytettävissä olleeseen

tietoon. Arviointi perustuu sekä aikaisempiin kokemuksiin että tulevaisuutta koskeviin tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidettyihin oletuksiin. Toteutum tiedot voivat poiketa näistä arvioihin ja oletuksiin perustuvista päätöksistä. Mahdolliset arvioiden muutokset kirjataan sillä tilikaudella, jonka aikana arviota korjataan ja kaikilla tämän jälkeisillä ajanjaksoilla.

Sammon keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät liittyvät mm. vakuutusmatemaattisissa laskelmissa käytettyihin oletuksiin, julkisesti noteeraamattomien rahoitusvarojen ja -velkojen ja sijoituskiinteistöjen käypien arvojen arviointiin sekä rahoitusvarojen ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisten arviointiin. Näitä osa-alueita koskevat laatimisperiaatteet edellyttävät eniten merkittävien arvioiden ja oletusten käyttämistä.

Vakuutusmatemaattiset oletukset

Vakuutusvelkojen arviointiin liittyy aina epävarmuutta, sillä vakuutusvelka perustuu tehtyihin arvioihin ja oletuksiin tulevista korvausmenoista. Arviot perustuvat tilinpäätöspäivänä käytettävissä oleviin konsernin omiin tilastoihin aikaisemmista vahinkotapahtumista. Arvioihin liittyvä epävarmuus on yleensä suurempi arvioitaessa uusia vakuutuskantoja tai vakuutuskantoja, joissa vahingon selviäminen kestää kauan, sillä näistä ei ole vielä saatavilla täydellisiä vahinkotilastoja. Historiatietojen lisäksi vakuutusvelkojen arvioinnissa otetaan huomioon mm. vahinkokehitys, maksamattomien korvausten määrä, lakimuutokset, oikeuden päätökset sekä yleinen taloudellinen tilanne.

Huomattava osa konsernin vahinkovakuutuksen vakuutusveloista liittyy lakisääteisiin tapaturma- ja liikennevakuutuksiin. Näiden velkojen arviointiin sisältyvistä epävarmuustekijöistä huomattavimmat sisältyvät oletuksiin inflaatiosta, kuolevuudesta, diskonttauskorosta sekä lakimuutosten ja oikeuskäytäntöjen vaikutuksista.

Henkivakuutuksen vakuutusvelkojen vakuutusmatemaattisista oletuksista on kerrottu tarkemmin kappaleessa Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista ja jälleenvakuutusvarat.

IAS 19:n mukaiset etuusperusteiset eläke-etuudet arvioidaan myös vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Eläkejärjestelyn varauksen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin, jolloin diskonttauskoron määrittelyn lisäksi tehdyt arviot koskevat oletuksia mm. kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta, hintainflaatiosta sekä palkkakehityksestä.

Käypien arvojen määrittäminen

Jos rahoitusvaroilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Menetelmistä on kerrottu enemmän tilinpäätösperiaatteiden kappaleessa Käypä arvo.

Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on tilikauden aikana arvioitu itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella. Tähän liittyy johdon

tekemät oletukset esim. markkinoiden tuottovaateista sekä käytettävästä diskonttauskorosta.

Arvon alentumistestaukset

Liikearvo, keskenkäiset aineettomat hyödykkeet ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet testataan vähintään vuosittain arvonalentumisen varalta. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on pääosin määritetty käyttöarvoon perustuvilla laskemilla. Nämä edellyttävät johdon tekemiä arvioita mm. tulevasta kassavirroista, diskonttauskorosta sekä talouden yleisestä inflaatio- ja kasvukehityksestä.

Uusien tai uudistettujen IFRS-standardien ja tulkintojen soveltaminen

Seuraavat julkistetut standardimuutokset ja uudistukset konserni ottaa käyttöön tilikausilla 2012 ja 2013, mikäli EU antaa niille hyväksyntänsä. Jollei toisin ole mainittu, alla olevat standardit, tulkinnot sekä niiden muutokset on jo tilinpäätöshetkellä hyväksytty myös EU:ssa.

Tilikaudella 2012 käyttöön otettavat

Muutos IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimaan 1.7.2011 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) lisää läpinäkyvyyttä rahoitusinstrumenttien luovutuksiin liittyvien liiketoimien esittämiseen sekä auttaa käyttäjää paremmin ymmärtämään luovutuksiin liittyviä riskejä ja niiden vaikutuksia yhtiön taloudelliseen asemaan. Konserni arvioi, että muutoksella ei tule olemaan vaikutusta tulevaan tilinpäätösraportointiin.

Tilikaudella 2013 käyttöön otettavat (muutoksia ei tilinpäätöshetkellä ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa)

Muutos IAS 1:een *Tilinpäätöksen esittäminen* (voimaan 1.7.2012 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) vaatii muiden laajan tuloksen erien

ryhmittelyä sen mukaan, siirretäänkö ne mahdollisesti myöhemmin tiettyjen ehtojen täytyessä tulosvaikutteisiksi. Muutoksella tulee olemaan vaikutus konsernin liitetietojen esittämiseen.

Muutos IAS 19:ään *Työsuhde-etuudet* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) edellyttää kaikkien vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamista välittömästi muihin laajan tuloslaskelman eriin eli ns. putkimenetelmästä luovutaan ja rahoitusmeno määritetään nettorahastointiin perustuen. Muutoksella tulee olemaan vaikutus konsernin etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen kirjaamiseen If-alakonsernissa, jossa tilikauden 2011 lopussa oli putkimenetelmään liittyen kertyneitä realisoitumattomia tappioita n. 150 milj. euroa. Nämä tappiot tulevat pienentämään vertailuvuoden 2012 alkavaa tasetta, kun taas siirtymisen jälkeiset muutokset kirjataan muihin laajan tuloslaskelman eriin.

Muutokset IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) määrittelevät tilanteet, jolloin rahoitusvarat ja rahoitusvelat on netotettava taseessa.

IFRS 10 *Konsernitilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) määrittää tarkemmin määräysvallan käsitettä konsernitilinpäätöksen yhdistelemisen ratkaisevana tekijänä.

IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) sisältää liitetietovaatimuksia koskien erilaisia osuuksia muissa yhteisöissä kuten esim. osakkuusyhtiöissä ja taseen ulkopuolelle jäävissä yhtiöissä.

IFRS 13 *Käyvän arvon määrittäminen* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) yhdistää yhteen standardiin käyvän arvon määrittämisen ja antaa sille täsmällisen määritelmän.

Uudistettu IAS 27 *Erillistilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) sisältää erillistilinpäätöstä koskevat vaatimukset siltä osin, kun niitä ei ole sisällytetty uuteen IFRS 10:een.

Uudistettu IAS 28 *Osuudet osakkuus - ja yhteisyrityksissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) sisältää vaatimukset pääomaosuusmenettelyn käyttämisestä osakkuus- ja yhteisyritysten käsittelyssä.

Segmentti-informaatio

Konsernin liiketoimintasegmentit muodostuvat vahinko- ja henkivakuutustoiminnasta sekä omistusyhteisöstä.

Maantieteellisiä alueita koskevana tietoina on esitetty tuotot ulkopuolisilta asiakkailta sekä pitkäaikaiset varat. Raportoittavat alueet ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Baltia ja muut maat.

Segmentti-informaatio on tuotettu konsernin tilinpäätöstä laadittaessa ja esitettäessä noudatettujen laatimisperiaatteiden mukaisesti. Segmentteille on kohdistettu liiketoiminnasta aiheutuvat, joko välittömästi osoitettavissa tai järkevällä perusteella kohdistettavissa olevat, tuotot, kulut, varat ja velat. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu käypiin markkinahintoihin. Konsernitilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu.

Segmenttien poistot on esitetty liitteissä 11 - 13 ja sijoitukset osakkuusyhtiöihin liitteessä 14.

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA LIIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN 2011

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	4 201	849	-	-	5 050
Sijoitustoiminnan nettotuotot	298	-41	18	-16	260
Liiketoiminnan muut tuotot	31	2	15	-15	32
Korvaukset	-2 801	-922	-	-	-3 723
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-107	348	-	-	241
Henkilöstökulut	-494	-38	-11	-	-543
Liiketoiminnan muut kulut	-497	-53	-13	15	-548
Rahoituskulut	-2	-8	-86	14	-82
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	7	0	534	-	541
Voitto ennen veroja	636	137	457	-3	1 228
Verot	-159	-30	-1	0	-189
Tilikauden voitto	478	107	456	-3	1 038
Tilikauden muut laajan tuloksen erät					
Muuntoerot	6	0	-	-	6
Myytävissä olevat rahoitusvarat	-239	-304	3	20	-520
Rahavirtojen suojaus	-	-2	-	-	-2
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä	-	-	23	-	23
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	63	84	-1	-5	141
Tilikauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen	-170	-222	25	15	-352
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	308	-115	481	12	686
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 038
Määräysvallattomien osuus					0
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus					686
Määräysvallattomien osuus					0

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA LIIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN 2010

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	3 985	1 111	-	-	5 096
Sijoitustoiminnan nettotuotot	487	645	25	-9	1 148
Liiketoiminnan muut tuotot	25	0	16	-15	26
Korvaukset	-2 689	-844	-	-	-3 533
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-91	-678	-	-	-769
Henkilöstökulut	-479	-35	-13	-	-527
Liiketoiminnan muut kulut	-501	-49	-11	15	-547
Rahoituskulut	-29	-8	-66	6	-96
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	0	0	523	-	523
Voitto ennen veroja	707	142	474	-3	1 320
Verot	-189	-37	9	0	-217
Tilikauden voitto	518	105	483	-3	1 104
Tilikauden muut laajan tuloksen erät					
Muuntoerot	214	0	-	-	214
Myytävissä olevat rahoitusvarat	286	315	4	1	605
Rahavirtojen suojaus	-	-9	-	-	-9
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä	-	-	48	-	48
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-75	-80	-1	0	-156
Tilikauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen	425	226	51	1	703
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	943	332	534	-2	1 807
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 104
Määräysvallattomien osuus					0
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 807
Määräysvallattomien osuus					0

KONSERNITASE LIIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN 2011

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	16	6	4	-	26
Sijoituskiinteistöt	26	92	4	-4	118
Aineettomat hyödykkeet	580	165	0	-	745
Sijoitukset osakkuusyhteisöissä	340	0	6 253	-	6 593
Rahoitusvarat	10 754	5 168	3 465	-2 642	16 745
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	3 053	-	-	3 053
Laskennalliset verosaamiset	52	-	17	-5	64
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	528	3	-	-	532
Muut varat	1 479	133	59	-12	1 659
Käteiset varat	390	93	89	-	572
Varat yhteensä	14 165	8 713	9 891	-2 662	30 107
Velat					
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9 547	4 249	-	-	13 796
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	3 054	-	-	3 054
Rahoitusvelat	528	164	2 346	-269	2 768
Laskennalliset verovelat	388	85	-	-	474
Varaukset	37	-	-	-	37
Eläkevelvoitteet	98	-	-	-	98
Muut velat	695	151	126	-12	960
Velat yhteensä	11 294	7 703	2 472	-281	21 187
Oma pääoma					
Osakepääoma					98
Rahastot					1 531
Kertyneet voittovarot					6 844
Muut oman pääoman erät					447
Emoyhtiön omistajien osuus					8 920
Määräysvallattomien osuus					0
Oma pääoma yhteensä					8 920
Oma pääoma ja velat yhteensä					30 107

KONSERNITASE LIIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN 2010

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	19	5	5	-	29
Sijoituskiinteistöt	26	96	4	-4	122
Aineettomat hyödykkeet	577	165	0	-	742
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä	11	0	5 688	-	5 699
Rahoitusvarat	11 226	5 745	3 101	-2 563	17 508
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	3 127	-	-	3 127
Laskennalliset verosaamiset	50	-	18	0	68
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	510	4	-	-	514
Muut varat	1 363	106	66	-20	1 515
Käteiset varat	319	152	56	-	527
Varat yhteensä	14 101	9 400	8 938	-2 587	29 851
Velat					
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9 340	4 410	-	-	13 749
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	3 124	-	-	3 124
Rahoitusvelat	512	126	1 741	-191	2 187
Laskennalliset verovelat	464	176	-	-	640
Varaukset	36	-	-	-	36
Eläkevelvoitteet	105	-	-	-	105
Muut velat	690	339	117	-22	1 124
Velat yhteensä	11 146	8 174	1 857	-213	20 965
Oma pääoma					
Osakepääoma					98
Rahastot					1 530
Kertyneet voittovarot					6 459
Muut oman pääoman erät					799
Emoyhtiön omistajien osuus					8 886
Määräysvallattomien osuus					0
Oma pääoma yhteensä					8 886
Oma pääoma ja velat yhteensä					29 851

Maantieteellinen informaatio

Milj. e	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Baltia	Muut	Yhteensä
2011							
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta							
Vahinkovakuutustoiminta	862	1 245	1 497	371	111	8	4 094
Henkivakuutustoiminta	808	-	-	-	41	-	849
Omistusyhteisö	33	-	-	-	-	-	33
Yhteensä	1 703	1 245	1 497	371	152	8	4 976
Pitkäaikaiset varat							
Vahinkovakuutustoiminta	105	828	13	5	10	2	962
Henkivakuutustoiminta	261	-	-	-	1	-	262
Omistusyhteisö	9	6 253	-	-	-	-	6 262
Yhteensä	375	7 081	13	5	11	2	7 486
2010							
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta							
Vahinkovakuutustoiminta	827	1 167	1 451	323	125	0	3 894
Henkivakuutustoiminta	1 051	-	-	-	60	-	1 111
Omistusyhteisö	42	-	-	-	-	-	42
Yhteensä	1 919	1 167	1 451	323	185	0	5 046
Pitkäaikaiset varat							
Vahinkovakuutustoiminta	108	494	13	3	14	0	632
Henkivakuutustoiminta	266	-	-	-	1	-	267
Omistusyhteisö	9	5 688	-	-	-	-	5 697
Yhteensä	383	6 183	13	3	15	0	6 596

Tuotot sisältävät vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot, henkivakuutuksen vakuutusmaksutulon vakuutuksen myöntämismäärän mukaan sekä omistusyhteisösegmentin sijoitustoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot.

Pitkäaikaiset varat sisältävät aineettomat hyödykkeet, sijoitukset osakkuusyhtiöihin, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet sekä sijoituskiinteistöt.

1 VAKUUTUSMAKSUTULO

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Vakuutus sopimuksista		
Vakuutusmaksutulo, ensivakuutus	4 324	4 105
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuutus	90	84
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	4 414	4 189
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksutulosta	-213	-204
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	4 201	3 985
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-106	-94
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	-1	2
Vakuutusmaksuvastuun muutos, netto	-107	-91
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksutuotot yhteensä, netto	4 094	3 894

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Vakuutus sopimuksista		
Vakuutus sopimukset	541	648
Jälleenvakuutus sopimukset	2	2
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	544	649
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	-6
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	538	643
Sijoitus sopimukset	311	468
Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulo yhteensä ¹⁾	849	1 111
Konserni yhteensä	5 050	5 096

¹⁾ Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään liitteessä no 4, "Vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos".

Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulon jakautuminen

Milj. e	2011	2010
Vakuutusopimuksista		
Vakuutusmaksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	201	271
Vakuutusmaksutulo unit-linked vakuutusopimuksista	339	376
Vakuutusmaksutulo muista sopimuksista	1	1
Yhteensä	541	648
Jälleenvakuutusopimukset	2	2
Sijoitusopimuksista		
Maksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	1	1
Maksutulo unit-linked sopimuksista	310	467
Yhteensä	311	468
Vakuutus- ja sijoitusopimukset yhteensä	854	1 117
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	-6
Vakuutusmaksutulo yhteensä	849	1 111
Kerta- ja jatkuvat vakuutusmaksut ensivakuutuksesta		
Jatkuvat vakuutusmaksut, vakuutusopimukset	360	392
Kertamaksut, vakuutusopimukset	186	256
Kertamaksut, sijoitusopimukset	307	468
Yhteensä	852	1 115

2 SIIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	-18	28
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	3	4
Voitot/tappiot	0	2
Osakkeet		
Voitot/tappiot	1	2
Osinkotuotot	1	1
Yhteensä käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista	4	9
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	21	13
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	381	358
Arvonalentumistappiot	3	-3
Voitot/tappiot	32	91
Osakkeet		
Voitot/tappiot	87	66
Arvonalentumistappiot	-169	-19
Osinkotuotot	30	27
Yhteensä	363	519
Yhteensä rahoitusvaroista	370	569
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	1	-1
Muut	-1	-1
Yhteensä muista varoista	0	-2
Kulut muista kuin rahoitusveloista	-7	-16
Diskonttauksen purkuvaikutus	-56	-58

Palkkiokulut		
Omaisuuksienhoito	-9	-8
Vahinkovakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä		
	298	487
Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyy		
Vakuutusliikkeestä aiheutuvia kurssieroja	4	-4
Sijoitustoiminnasta aiheutuvia kurssieroja	-3	29

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät 47 milj. euroa (-143) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	-14	-7
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	8	3
Voitot/tappiot	0	2
Osakkeet		
Voitot/tappiot	0	0
Osinkotuotot	0	0
Yhteensä	8	6
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevista sijoituksista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	23	27
Voitot/tappiot	-14	21
Osakkeet		
Voitot/tappiot	-296	281
Osinkotuotot	7	2
Lainat ja muut saamiset		
Korkotuotot	1	-1
Muut rahoitusvarat		
Voitot/tappiot	-19	2
Yhteensä	-296	333

Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	4	4
Voitot/tappiot	0	0
Yhteensä	4	4
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	154	151
Voitot/tappiot	5	38
Osakkeet		
Voitot/tappiot	91	72
Arvon alentumistappiot	-69	-7
Osinkotuotot	61	42
Yhteensä	242	297
Yhteensä rahoitusvaroista	-56	631
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	0	0
Arvon alentumistappiot	-1	0
Muut	6	5
Yhteensä muista varoista	6	5
Palkkiotuotot, netto		
Omaisuu denhoito	-14	-15
Palkkiotuotot	24	23
Yhteensä	10	8
Henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	-41	645
Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyy		
Sijoitustoiminnasta aiheutuvia kurssieroja	-17	9

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät 25 milj. euroa (86) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	2	-9

Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	1	1
Voitot/tappiot	-3	20
Yhteensä	-2	21
Myytävissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	13	9
Voitot/tappiot	-	1
Osakkeet		
Voitot/tappiot	3	0
Arvon alentumistappiot	0	-1
Osinkotuotot	2	2
Yhteensä	18	11
Yhteensä rahoitusvaroista	18	23
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	0	2
Muut	0	0
Yhteensä muista varoista	0	2
Palkkiotuotot	0	1
Omistusyhteisön sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	18	25
Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät -0 milj. euroa (1) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	-16	-9
Konserni yhteensä	260	1148

Muut tuotot ja kulut muodostuvat kiinteistösijoitusten vuokrista, hoitovastikkeista ja poistoista.

Kaikki sijoituksista aiheutuvat tuotot ja kulut sisältyvät sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Voitot/tappiot sisältävät myyntivoitot ja -tappiot sekä realisoituneet että realisoitumattomat arvostuserot sekä kurssivoitot ja -tappiot. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat arvostuserot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa.

Käyvän arvon rahaston muutokset on eritelty oman pääoman muutoslaskelmassa.

Vahinkovakuutustoiminnassa eläkemuoitoisten korvausten diskonttauksen purkuvaikutus on omana eräänään. Eläkemuoitoisten korvausten vastuu lasketaan käytössä olevien vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti siten, että oletettu inflaatio ja kuolevuus on huomioitu. Lisäksi vastuuta diskontattaessa on otettu huomioon sijoitustoiminnan oletettu nettotuotto. Diskonttauksen asteittaisen purkamisen seurauksena syntyvien eläkemuoitoisten korvauskulujen lisäyksen kattamiseksi kohdistetaan eläkemuoitoisiin korvauksiin laskennallinen sijoitustoiminnan nettotuotto.

3 KORVAUSKULUT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011			2010		
	Brutto	Jälleenva- kuuttajien osuus	Netto	Brutto	Jälleenva- kuuttajien osuus	Netto
Vahinkovakuutus						
Tilikaudella sattuneiden vahinkojen korvauskulut						
Maksetut korvaukset	-1 680	27	-1 653	-1 555	20	-1 534
Kannansiirtokulut	-	-	0	14	-	14
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	-841	126	-715	-782	110	-672
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	-589	17	-572	-605	17	-588
Korvausten selvittelykulut	3	-	3	-13	-	-13
Eläkemuotoisten korvausten korvausvastuun muutos	-	-	-	-9	-	-9
Tilikaudella sattuneiden vahinkojen korvauskulut yhteensä	-3 107	171	-2 936	-2 950	147	-2 803
Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut						
Maksetut korvaukset	-1 227	96	-1 130	-1 149	96	-1 053
Eläkemuotoiset korvaukset	-115	0	-115	-28	-	-28
Kannansiirtokulut	-	-	-	-5	-	-5
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	833	-104	729	743	-103	640
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	677	-25	652	592	-33	559
Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut yhteensä	169	-33	135	154	-40	113
Maksetut korvaukset						
Maksetut korvaukset	-2 907	124	-2 783	-2 704	116	-2 588
Maksetut eläkemuotoiset korvaukset	-40	-	-40	-39	-	-39
Kannansiirtokulut	-	-	-	9	-	9
Maksetut korvaukset yhteensä	-2 947	124	-2 823	-2 734	116	-2 618
Korvausvastuun muutos						
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	0	22	22	-39	7	-32
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	88	-8	80	-13	-16	-29
Eläkemuotoisten korvausten korvausvastuun muutos	-82	-	-82	3	-	3
Korvausten selvittelykulut	3	-	3	-13	-	-13
Korvausvastuun muutos yhteensä	9	14	23	-62	-9	-71
Vahinkovakuutustoiminnan korvauskulut yhteensä	-2 938	138	-2 801	-2 796	107	-2 689

Eläkemuotoisten korvausten vastuuelvka arvostetaan yleisten vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Huomioon otetaan odotettu inflaatio sekä kuolevuus. Vastaiset eläkesuoritukset diskontataan korolla, joka vastaa odotettavissa olevia sijoitustuottoja. Eläkemuotoisten korvausten diskonttauksen purkautumisen johdosta vakuutustekniseen tulokseen lisätään vastaava sijoitustuotto. Suomen vahinkovakuutuksen piiriin kuuluvien tuntemattomien eläkevahinkojen korvausvastuu diskontataan. Vuonna 2011 korvausvastuu oli 274 milj. euroa (281).

Diskonttaamaton määrä oli 492 milj. euroa (472). Muutokset johtuvat valuuttakurssivaikutuksista, todellisesta arvonalentumisesta sekä arvioidun maksutavan pidennyksestä.

Eläkemuotoisten korvausten vastuovelkaa laskettaessa käytetyt korkokannat maittain (%):	2011	2010
Ruotsi	0,24 %	1,33 %
Suomi	3,15 %	3,15 %
Tanska	2,00 %	2,00 %

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	Maksetut korvaukset		Korvausvastuun muutos		Korvauskulut	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Vakuutus sopimukset						
Henkivakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-84	-68	1	1	-83	-67
Muut vakuutukset	0	0	0	0	0	0
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-187	-153	-3	-2	-190	-155
Yhteensä	-271	-222	-2	-1	-273	-223
Eläkevakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-353	-331	-114	-64	-467	-395
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-9	-10	-1	-1	-10	-11
Yhteensä	-362	-342	-115	-65	-478	-407
Jälleenvakuutus	-1	-1	0	0	-1	-1
Vakuutus sopimukset yhteensä	-634	-564	-117	-66	-750	-629
Jälleenvakuuttajien osuus	3	4	0	0	3	4
Vakuutus sopimukset yhteensä	-631	-560	-117	-66	-748	-626
Sijoitussopimukset						
Kapitalisaatiosopimukset						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-17	-37	-	-	-17	-37
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-157	-181	-	-	-157	-181
Sijoitussopimukset yhteensä	-174	-218	-	-	-174	-218
Henkivakuutustoiminnan korvauskulut yhteensä	-805	-778	-117	-66	-922	-844

Maksetut korvaukset korvauslajeittain

Milj. e	2011	2010
Vakuutusopimukset		
Henkivakuutus		
Takaisinostot	-16	-9
Kuolemantapauskorvaukset	-25	-26
Säästösummien takaisinmaksut	-35	-26
Vahingonselvittelykulut	0	0
Muut	-9	-8
Yhteensä	-84	-69
Sijoitussidonnainen henkivakuutus		
Takaisinostot	-121	-90
Kuolemantapauskorvaukset	-27	-23
Säästösummien takaisinmaksut	-40	-40
Vahingonselvittelykulut	0	-
Yhteensä	-187	-153
Eläkevakuutus		
Maksetut eläkkeet	-310	-303
Takaisinostot	-38	-24
Kuolemantapauskorvaukset	-5	-4
Vahingonselvittelykulut	0	0
Yhteensä	-353	-331
Sijoitussidonnainen eläkevakuutus		
Maksetut eläkkeet	-	-2
Takaisinostot	-8	-7
Kuolemantapauskorvaukset	-2	-2
Muut	0	0
Yhteensä	-9	-10
Jälleenvakuutusopimukset	-1	-1
Vakuutusopimukset yhteensä	-634	-564
Jälleenvakuuttajien osuus	3	4
Vakuutusopimukset yhteensä	-631	-560
Sijoitusopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	-1	-23
Säästösummien takaisinmaksut	-16	-14
Yhteensä	-17	-37

Sijoitussopimukset		
Sijoitussidonnaiset kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	-157	-178
Säästösummien takaisinmaksut	-1	-2
Yhteensä	-157	-181
Sijoitussopimukset yhteensä		
	-174	-218
Maksetut korvaukset, brutto	-808	-782
Maksetut korvaukset, netto	-805	-778
Konserni yhteensä	-3 723	-3 533

4 VAKUUTUS- JA SIOITUSSOPIMUSVELKOJEN MUUTOS

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-106	-94
Jälleenvakuuttajien osuus	-1	2
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksuvastuun muutos, netto	-107	-91

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Vakuutus sopimukset		
Henkivakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	38	16
Muut sopimukset	0	0
Sijoitussidonnaiset sopimukset	117	-177
Yhteensä	155	-161
Eläkevakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	221	32
Sijoitussidonnaiset sopimukset	52	-240
Yhteensä	273	-208

Jälleenvakuutus sopimukset	0	0
Vakuutus sopimukset yhteensä	428	-369
Jälleenvakuuttajien osuus	0	0
Vakuutus sopimukset yhteensä, netto	428	-369
Sijoitus sopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	15	35
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-95	-345
Sijoitus sopimukset yhteensä	-80	-309
Vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos yhteensä, brutto	348	-678
Henkivakuutustoiminnan vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos yhteensä, netto	348	-678
Konserni yhteensä	241	-769

5 HENKILÖSTÖKULUT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-356	-340
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-5	-9
Eläkekulut		
- maksupohjaiset järjestelyt	-46	-41
- etuuspohjaiset järjestelyt (liitetieto 31)	-19	-22
Muut henkilösivukulut	-68	-68
Vahinkovakuutustoiminnan henkilöstökulut yhteensä	-494	-479

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-30	-27
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-1	-2
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-5	-4
Muut henkilösivukulut	-2	-3
Henkivakuutustoiminnan henkilöstökulut yhteensä	-38	-35

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-8	-7
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-2	-4
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-1	-1
Muut henkilösivukulut	-1	-1
Omistusyhteisön henkilöstökulut yhteensä	-11	-13
Konserni yhteensä	-543	-527

Lisätiedot osakeperusteisista maksuista esitetään liitetiedossa 36 Kannustinjärjestelmät.

6 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Tietohallintokulut	-100	-97
Muut henkilöstökulut	-17	-16
Markkinointikulut	-44	-44
Poistot	-11	-19
Vuokrat	-50	-50
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos	17	8
Ensivakuutuksen palkkiot	-174	-151
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	16	16
Muut	-133	-149
Vahinkovakuutustoiminnan liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-497	-501

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Tietohallintokulut	-14	-11
Muut henkilöstökulut	-2	-1
Markkinointikulut	-3	-4
Poistot	-4	-5
Vuokrat	-3	-3
Ensivakuutuksen palkkiot	-7	-5
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot	-1	-1
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	1	2
Muut	-20	-20
Henkivakuutustoiminnan liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-53	-49

Vahinko- ja henkivakuutustoiminnan erä Muut sisältää mm. kulut viestinnästä, ulkopuolisista palveluista sekä muista hallintokuluista. Vuonna 2010 vahinkovakuutuksen erään sisältyi myös yhteistakuuerän purkamisesta syntynyt kulu 25 milj. euroa.

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Tietohallintokulut	-1	-1
Muut henkilöstökulut	0	0
Markkinointikulut	-1	-1
Poistot	0	0
Vuokrat	-1	-1
Muut	-9	-8
Omistusyhteisön liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-13	-11
Omistusyhteisön erä Muut muodostuu mm. konsulttipalkkioista sekä vuokra- ja muista hallintokuluista.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	15	15
Konserni yhteensä	-548	-547

7 VAHINKOVAKUUTUSTOIMINNAN TULOSANALYYSI

Milj. e	2011	2010
Vakuutusmaksutuotot	4 094	3 894
Korvauskulut	-3 058	-2 943
Liikekulut	-707	-671
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	4	0
Vakuutustoimintaan kohdistettu sijoitustoiminnan nettotuotto	124	168
Vakuutustekninen kate	457	449
Sijoitustoiminnan nettotuotto	353	516
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-181	-226
Muut tuotot ja kulut	7	-32
Liikevoitto	636	707

Erittely tuloslaskelmaeriin sisältyvistä toimintokohtaisista liikekuluista

Milj. e	2011	2010
Korvausten hoitokulut (korvauskulut)	-257	-253
Vakuutusten hankintamenot (liikekulut)	-491	-452
Vakuutustoiminnan hallintokulut (liikekulut)	-248	-243
Muuhun vakuutustekniseen toimintaan liittyvät hallintokulut (muut vakuutustekniset kulut)	-27	-24
Sijoitusten hoitokulut (sijoitustoiminnan kulut)	-9	-8
Yhteensä	-1 032	-980

8 VAHINKOVAKUUTUSTOIMINNAN VAKUUTUSLAJIRYHMÄKOHTAINEN TULOS

Milj. e	Tapaturma ja sairaus	Moottoriajo- neuvovastuu	Moottoriajo- neuvot, muut luokat	Meri, lento ja tavarankulje- tus	Palo- ja muu omaisuus- vahinko	Vastuu	Luotto ja takaus
Vakuutusmaksutulo vakuutussopimuksista yhteensä, brutto							
2011	669	681	1207	139	1287	198	3
2010	621	662	1106	131	1261	180	6
Vakuutusmaksutuotot vakuutussopimuksista yhteensä, brutto							
2011	655	679	1142	138	1267	188	3
2010	597	666	1075	129	1226	179	5
Korvauskulut, brutto 1)							
2011	-449	-521	-852	-65	-998	-100	-1
2010	-401	-541	-799	-98	-918	-105	0
Liikekulut, brutto 2)							
2011	-121	-135	-183	-25	-190	-30	0
2010	-106	-128	-169	-25	-186	-29	0
Jälleenvakuutustoiminnan tulos							
2011	-11	-1	-1	-15	-40	-19	-
2010	-11	0	-2	-2	-31	-30	-
Vakuutustekninen tulos							
2011	75	22	107	33	40	39	2
2010	79	-4	106	4	90	15	4

Milj. e	Oikeus- turva	Muut	Ensivakuutus yhteensä	Jälleenva- kuutus	Eliminoinnit	Yhteensä
Vakuutusmaksutulo vakuutus sopimuksista yhteensä, brutto						
2011	32	115	4 329	90	-5	4 414
2010	29	113	4 109	84	-4	4 189
Vakuutusmaksutuotot vakuutus sopimuksista yhteensä, brutto						
2011	31	116	4 219	94	-5	4 308
2010	27	108	4 012	88	-4	4 095
Korvauskulut, brutto 1)						
2011	-19	-165	-3 169	-26	-1	-3 196
2010	-16	-99	-2 977	-70	-2	-3 049
Liikekulut, brutto 2)						
2011	-6	-12	-702	-22	6	-718
2010	-5	-27	-676	-10	0	-686
Jälleenvakuutustoiminnan tulos						
2011	-	27	-60	-7	6	-61
2010	0	-19	-95	13	3	-80
Vakuutustekninen tulos						
2011	6	-35	288	39	6	333
2010	5	-37	264	20	-3	281

1) Korvauskuluihin kohdistettu toimintokohtaisia liikekuluja 257 milj. euroa (253).

2) Liikekuluihin sisältyy muita vakuutusteknisiä tuottoja 31 milj. euroa (25) ja muita vakuutusteknisiä kuluja 27 milj. euroa (24).

9 OSAKEKOHTAINEN TULOS

Milj. e	2011	2010
Osakekohtainen tulos		
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	1 038	1 104
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	561	561
Osakekohtainen tulos (EUR/osake)	1,85	1,97

10 RAHOITUSVARAT JA -VELAT

Rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu IAS 39.9 mukaisiin kategorioihin. Taulukossa on esitetty myös rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät korkotuotot ja -kulut, tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot, arvonalentumistappiot sekä osinkotuotot. Taulukon rahoitusvarat sisältää tase-erät Rahoitusvarat, Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset sekä Käteiset varat.

Milj. e	Kp-arvo	Korkotuot/ Korkokulut	2011 Voitot/ tappiot	Arvonal. tappiot	Osinko- tuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	179	24	-54	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	3 261	35	-328	-	9
Lainat ja muut saamiset	679	25	-3	-	-
Myytäviksi olevat rahoitusvarat	16 252	548	219	-236	93
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	20 371	632	-166	-236	102
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	283	-	-	-	-
Muut rahoitusvelat	2 486	-83	1	-	-
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	2 768	-83	1	-	-

Milj. e	Kp-arvo	Korkotuot/ Korkokulut	2010 Voitot/ tappiot	Arvonl. tappiot	Osinko- tuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaispimukset	157	39	-27	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	3 280	34	311	-	3
Lainat ja muut saamiset	626	17	20	-	-
Myytavissä olevat rahoitusvarat	17 097	509	267	-29	72
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	21 161	599	571	-29	75
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaispimukset	111	-	-	-	-
Muut rahoitusvelat	2 077	-106	-25	-	-
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	2 187	-106	-25	-	-

11 AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011 Koneet ja kalusto	2010 Koneet ja kalusto
1.1.		
Hankintameno	140	134
Kertyneet poistot	-122	-111
Kirjanpitoarvo 1.1.	19	23
Kirjanpitoarvo 1.1.	19	23
Lisäykset	7	6
Vähennykset	-1	-1
Poistot	-9	-11
Valuuttakurssierot	0	1
Kirjanpitoarvo 31.12.	16	19
31.12.		
Hankintameno	146	140
Kertyneet poistot	-131	-122
Kirjanpitoarvo 31.12.	16	19

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011			2010		
	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	4	7	11	4	6	10
Kertyneet poistot	0	-5	-5	0	-5	-5
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	2	5	4	1	5
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	2	5	4	1	5
Lisäykset		1	1	-	1	1
Poistot	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	2	6	4	2	5
31.12.						
Hankintameno	4	7	12	4	7	11
Kertyneet poistot	0	-5	-6	0	-5	-5
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	2	6	4	2	5

12 SIIJOITUSKIINTEISTÖT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
1.1.		
Hankintameno	34	34
Kertyneet poistot	-6	-5
Kertyneet arvonalentumiset	-2	-1
Kirjanpitoarvo 1.1.	26	28
Kirjanpitoarvo 1.1.	26	28
Lisäykset	-	0
Vähennykset	0	0
Poistot	-1	-1
Arvonalentumistappiot	0	-2
Arvonalentumistappioiden peruutukset	1	0
Valuuttakurssierot	1	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	26	26
31.12.		
Hankintameno	34	34
Kertyneet poistot	-6	-6
Kertyneet arvonalentumiset	-2	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	26	26
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	3	3
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	1	1
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	1	1
Yhteensä	1	2
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-2	-2
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-1	-1
Yhteensä	-3	-3
Vahinkovakuutuksen sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	23	24

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
1.1.		
Hankintameno	152	139
Kertyneet poistot	-39	-37
Kertyneet arvonalentumiset	-16	-16
Kirjanpitoarvo 1.1.	96	87
Kirjanpitoarvo 1.1.	96	87
Lisäykset	2	13
Vähennykset	-4	-1
Poistot	-3	-3
Arvonalentumistappiot	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	92	96
31.12.		
Hankintameno	150	152
Kertyneet poistot	-42	-39
Kertyneet arvonalentumiset	-16	-16
Kirjanpitoarvo 31.12.	92	96
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	15	15
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	7	8
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	10	9
- yli viiden vuoden kuluttua	5	7
Yhteensä	22	24
Kaudella tuloutetut muuttuvat vuokrat yhteensä	0	0
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-8	-7
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-1	-1
Yhteensä	-9	-8
Henkivakuutuksen sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	105	111

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
1.1.		
Hankintameno	4	27
Kertyneet poistot	0	0
Kertyneet arvonalentumiset	0	-17
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	10
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	10
Vähennykset	-	-6
Poistot	-	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	4
31.12.		
Hankintameno	4	4
Kertyneet poistot	0	0
Kertyneet arvonalentumiset	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	4
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	0	0
Omistusyhteisön sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	4	4
Eliminoinnit	-4	-4
	2011	2010
Konserni yhteensä	118	122

Konsernin sijoituskiinteistöjen käyvät arvot arvioitu kokonaisuudessaan itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella.

Segmenttien sijoituskiinteistöjen tilat vuokrataan markkinaehtoisilla, peruuttamattomilla vuokrasopimuksilla. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat toistaiseksi voimassa olevista monivuotisiin sopimuksiin.

13 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	Liikearvo	2011 Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.			
Hankintameno	564	113	677
Kertyneet poistot	-	-100	-100
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	13	577
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	13	577
Valuuttakurssierot	3	0	4
Lisäykset			
Erikseen hankitut	-	5	5
Vähennykset	-4	-	-4
Poistot	-	-2	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	17	580
31.12.			
Hankintameno	564	119	682
Kertyneet poistot	-	-102	-102
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	17	580

Milj. e	Liikearvo	Asiakas- suhteet	2010 Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.				
Hankintameno	506	47	107	660
Kertyneet poistot	-	-41	-99	-140
Kirjanpitoarvo 1.1.	506	6	8	521
Kirjanpitoarvo 1.1.	506	6	8	521
Valuuttakurssierot	71	0	0	72
Lisäykset				
Erikseen hankitut	-	-	6	6
Vähennykset	-13	-	-	-13
Poistot	-	-7	-1	-8
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	0	13	577

31.12.				
Hankintameno	564	47	113	725
Kertyneet poistot	-	-47	-100	-148
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	0	13	577

Asiakassuhteille kohdistettu aineeton hyödyke syntyi If-hankinnan yhteydessä vuonna 2004, kun osa hankintamenoista kohdistettiin If-konsernin vakuutus sopimuksille. Tae-erä poistettiin kuudessa vuodessa tasapoistoin.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	Liikearvo	2011		2010		
		Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä	
1.1.						
Hankintameno	153	36	190	153	34	188
Kertyneet poistot	-	-25	-25	-	-20	-20
Kirjanpitoarvo 1.1.	153	12	165	153	14	167
Kirjanpitoarvo 1.1.	153	12	165	153	14	167
Lisäykset	-	3	3	-	2	2
Poistot	-	-3	-3	-	-4	-4
Kirjanpitoarvo 31.12.	153	12	165	153	12	165
31.12.						
Hankintameno	153	40	193	153	36	190
Kertyneet poistot	-	-28	-28	-	-25	-25
Kirjanpitoarvo 31.12.	153	12	165	153	12	165

	2011	2010
Konserni yhteensä	745	742

Segmenttien muut aineettomat hyödykkeet koostuvat pääosin atk-ohjelmistojen hankinnoista.

Poistot ja arvonalentumiset sisältyvät tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Liikearvon arvonalentumistestaus

Liikearvojen osalta on suoritettu IAS 36 Omaisuuden arvonalentuminen -standardin tarkoittama arvonalentumistestaus. Testauksien perusteella ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Arvonalentumistestausta varten Sampo määrittelee kerrytettävissä olevan rahamäärän käyttöarvoon perustuen niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvoa on kohdistettu. Sampo on määritellyt tällaisiksi yksiköiksi If-alakonsernin sekä Mandatum Henkivakuutus-osakeyhtiön (jäljempänä Mandatum Life).

Ifin kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttäen diskontattua rahavirtamallia. Malli pohjautuu historiatietojen lisäksi Sammon johdon parhaisiin arvioihin taloudellisista olosuhteista kuten myyntimääristä, marginaaleista sekä tuotto- ja kustannuskehityksestä. Mandatum Lifen käyttöarvomalli pohjautuu olennaisilta osilta ns. embedded value -malliin, missä olemassa olevien vakuutus sopimusten arvioidut rahavirrat perustuvat johdon hyväksymiin talousarvioihin sekä historiatietoihin mm. vakuutus sopimusten takaisinostoista sekä kuoleman- ja vahinkotapahtumien tiheyksistä. Saadut rahavirrat on diskontattu ennen veroja määritetyllä pääoman painotetulla keskimääräisellä kustannuksella (weighted average cost of capital), joka Ifin osalta on 9,8 % ja Mandatum Lifen osalta 10,5 %.

Johdon hyväksymät If-konsernin rahavirtoja koskevat ennusteet kattavat vuodet 2012 – 2014. Tämän ajanjakson jälkeiset kassavirrat on ekstrapoloitu käyttäen 2 %:n kasvuvauhtia. Niille markkinoille, joilla Mandatum Life toimii, on käytetty 2 %:n kasvuvauhtia vuoden 2011 jälkeisille kausille.

Johto katsoo, että mikään jokseenkin mahdollinen muutos käytettyihin keskeisiin oletuksiin ei saisi aikaan sitä, että yksikköjen kirjanpitoarvot ylittäisivät niiden kerrytettävissä olevat rahamäärät.

14 SIIJOITUKSET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyhtiöt 31.12.2011

Milj. e Nimi	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo*)	Omistus- osuus %	Varat / Velat	Liike- vaihto	Voitto/ tappio
Nordea Bank Abp	6 253	5 141	21,26	716 204 / 690 084	9 501	2 634
Topdanmark A/S	329	379	23,59	8 033 / 7 397	1 145	93
Autovahinkokeskus Oy	3		35,54	9 / 1	7	1

Muut osakkuusyhtiöt **)

Milj. e Nimi	Varat / Velat	Liike- vaihto	Voitto/ tappio
Consulting AB Lennemark & Andersson	11 / 7	15	1
Urzus Group AS	10 / 3	5	-1
Besure Forsikring Skandinavias AS	3 / 0	0	-1

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyhtiöt 31.12.2010

Milj. e Nimi	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo*)	Omistus- osuus %	Varat / Velat	Liike- vaihto	Voitto/ tappio
Nordea Bank Abp	5 688	6 776	20,54	580 689 / 556 151	9 334	2 663
Autovahinkokeskus Oy	3		35,54	8 / 1	7	1

Muut osakkuusyhtiöt **)

Milj. e Nimi	Varat / Velat	Liike- vaihto	Voitto/ tappio
Consulting AB Lennemark & Andersson	10 / 6	13	1
Urzus Group AS	1 / 1	3	0
Besure Forsikring Skandinavia AS	-	-	-

*) Julkisen hintanoteerauksen mukainen arvo

**) Jätetty yhdistelemättä, koska yhdistelemisellä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Muutokset sijoituksissa osakkuusyhtiöihin

Milj. e	2011	2010
Osuudet 1.1.	5 699	5 172
Osuus kauden tuloksesta	540	522
Lisäykset	583	238
Vähennykset	-250	-205
Muutokset osakkuusyhtiön omassa pääomassa	18	-29
Muuntoerot	2	1
Osuudet 31.12.	6 593	5 699

Osakkuusyhtiöiden kirjanpitoarvoon sisältyy liikearvoa 1 094 milj. e (909), josta Nordean hankinnasta syntyneitä liikearvoa 976 milj. e (905).

Sammon omistus Nordeassa

Nordea on kansainvälinen pankki, jolla on johtava asema suuryrityspalveluissa sekä vähittäispankki- ja private banking -toiminnassa. Nordealla on noin 1 400 konttoria, puhelinpalvelu kaikissa Pohjoismaissa sekä verkkopankki. Konsernilla on myös Pohjoismaiden ja Itämeren alueen laajin jakeluverkosto, johon kuuluu yli 260 konttoria Venäjällä, Puolassa, Liettuassa, Latviassa ja Virossa.

Nordea on yhdistelty Sammon konsernitilinpäätökseen osakkuusyhtiönä 31.12.2009 alkaen, jolloin omistusosuus oli 20,05 %. Tilikaudella 2011 omistusosuus oli 21,26 %:ia ja hankintaan sisältyvä liikearvo 976 milj. e.

Sammon osuus Nordean tuloksesta jakautui seuraavasti 31.12.2011:

Milj. e	2011
Osuus Nordean tilikauden tuloksesta	560
Poisto asiakassuhteista	-35
Laskennallisen veron muutos	9
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	534

Vuoden 2011 aikana tapahtuneesta Nordean markkina-arvon laskusta johtuen Sampo toteutti IAS 36 *Omaisuuksien arvonalentuminen* -standardin mukaisen arvonalentumistestauksen, jossa Nordeasta kerrytettävissä olevaa rahamäärää verrattiin sen kirjanpitoarvoon Sampo-konsernissa. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritettiin käyttäen diskontattua rahavirtamallia, jossa rahavirrat pohjautuvat Nordeasta saatavaan julkiseen

informaatioon sekä Sammon niistä tekemiin arvioihin Nordean tulevaisuudesta. Testauksen perusteella kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää Nordean kirjanpitoarvon, eikä omistuksesta ole kirjattu arvonalentumista.

15 RAHOITUSVARAT

Konsernin rahoitusvarat koostuvat sijoituksista johdannaissopimuksiin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista, lainoista ja muista saamisista sekä myytävissä olevista rahoitusvaroista. Omistusyhteisösegmentti sisältää lisäksi sijoitukset tytäryhtiöosakkeisiin.

Johdannaissopimuksia konsernissa voidaan tehdä sekä kaupankäynti- että suojaamistarkoituksessa. Käytettäviä instrumentteja ovat valuutta-, korko- ja osakejohdannaiset. Vahinkovakuutustoiminnassa on tilikaudella sovellettu käyvän arvon suojausta. Henkivakuutustoiminnassa on käytetty sekä käyvän arvon että rahavirran suojausta.

Milj. e	2011	2010
Vahinkovakuutustoiminta		
Johdannaissopimukset	114	63
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	155	90
Lainat ja muut saamiset	83	73
Myytävissä olevat rahoitusvarat	10 402	10 999
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	10 754	11 226
Henkivakuutustoiminta		
Johdannaissopimukset	36	58
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	51	61
Lainat ja muut saamiset	23	26
Myytävissä olevat rahoitusvarat	5 058	5 598
Henkivakuutustoiminta yhteensä	5 168	5 745
Omistusyhteisö		
Johdannaissopimukset	29	36
Lainat ja muut saamiset	1	1
Myytävissä olevat rahoitusvarat	1 066	695
Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
Omistusyhteisö yhteensä	3 465	3 101
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 642	-2 563
Konserni yhteensä	16 745	17 508

Vahinkovakuutustoiminta

JOHDANNAISSOPIMUKSET

Milj. e	2011			2010		
	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	162	19	16	162	5	-
Pörssijohdannaiset						
Korkofutuurit	393	0	-	809	3	0
Korkojohdannaiset yhteensä	555	19	16	970	8	0
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit	11 749	94	185	3 963	54	75
Valuuttaoptiot, ostetut ja myydyt	211	2	2	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	11 961	95	186	3 963	54	75
Osakejohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Osake- ja osakeindeksiopiot	0	0	-	2	1	-
Vahinkovakuutuksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	12 516	114	202	4 935	63	75
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käypää arvoa suojaavat						
Valuuttatermiinit	277	-	0	189	0	0
Vahinkovakuutuksen johdannaissopimukset yhteensä	12 793	114	202	5 124	63	75

MUUT RAHOITUSVARAT

Milj. e	2011	2010
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseenlaskemat	33	70
Pankkien liikkeeseen laskemat	89	3
Muut saamistodistukset	33	17
Saamistodistukset yhteensä	155	90
Saamistodistuksista julkisesti noteerattuja 126 milj. euroa (90).		
Osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	0	0
Muut	-	-
Osakkeet ja osuudet yhteensä	0	0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat yhteensä	155	90
Lainat ja muut saamiset		
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	0
Muut	82	73
Lainat ja muut saamiset yhteensä	83	73
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseenlaskemat	258	427
Pankkien liikkeeseen laskemat	2 967	1 859
Muut saamistodistukset	5 888	6 939
Saamistodistukset yhteensä	9 113	9 226
Saamistodistuksista julkisesti noteerattuja 7 505 milj. euroa (8 247).		
Osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	1 145	1 637
Muut	144	137
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1 289	1 774
Myytavissä olevat rahoitusvarat yhteensä	10 402	10 999
Vahinkovakuutustoiminnan myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 166 milj. euroa (179).		
Vahinkovakuutustoiminnan rahoitusvarat yhteensä	10 754	11 226

Henkivakuutustoiminta

JOHDANNAISSOPIMUKSET

Milj. e	2011			2010		
	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	1 750	21	-	760	28	-
Luottoriskinvaihtosopimukset	558	10	0	117	0	0
Yhteensä	2 308	31	0	877	28	0
Pörssijohdannaiset						
Korkofutuurit						
Korko-optiot, ostetut ja myydyt	-	-	-	100	-	1
Yhteensä	-	-	-	400	1	3
Korkojohdannaiset yhteensä	2 308	31	0	1 277	30	3
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit	708	2	24	1 754	24	8
OTC-valuuttaoptiot ostetut ja myydyt	203	1	1	120	1	1
Valuuttajohdannaiset yhteensä	912	3	25	1 874	25	9
Osakejohdannaiset						
Pörssijohdannaiset						
Osake- ja osakeindeksioptiot	29	0	0	-	-	-
Henkivakuutuksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	3 248	35	25	3 151	54	12
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käypää arvoa suojaavat						
Valuuttatermiinit	430	-	38	461	-	14
Koronvaihtosopimukset	33	-	1	33	1	-
Käypää arvoa suojaavat yhteensä	463	0	38	494	1	14
Rahavirtoja suojaavat						
Koronvaihtosopimukset	47	2	-	88	3	-
Henkivakuutuksen suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	510	2	38	582	4	14
Henkivakuutuksen johdannaissopimukset yhteensä	3 758	36	64	3 733	58	26

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojausta käytetään suojaamaan osaa myytävissä olevien rahoitusvarojen valuuttariskistä sekä korkoriskistä. Suojaussuhteen ulkopuolelle on jätetty valuuttariskiä suojattaessa termiinisopimusten korkoelementti ja korkoriskiä suojattaessa luottoriskin osuus koroista.

Käyvän arvon suojausiksi luokiteltujen valuuttajohdannaisten nettovoitot olivat -11 (4) milj. euroa. Suojattavasta riskistä johtuvat nettotappiot myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta olivat 11 (3) milj. euroa.

Käyvän arvon suojausiksi luokiteltujen koronvaihtosopimusten nettovoitot olivat -2 (1) milj. euroa. Suojattavasta riskistä johtuvat nettotappiot myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta olivat 2 (-1) milj. euroa.

Rahavirtojen suojaus

Rahavirtasuojauksia on käytetty suojaamaan vaihtuvakorkoisiin varoihin liittyviä korkomaksuja. Suojatut kassavirrat ovat korkomaksuja euromääräisistä joukkovelkakirjalainoista. Suojaussuhteen tehokkuutta arvioidaan etukäteen arvioimalla suojausinstrumenttien ja suojausten kohteiden olennaisia ehtoja. Tehokkuustestaus suoritetaan jälkikäteen käyttämällä hypoteettisen koronvaihtosopimuksen menetelmää.

Omaan pääomaan kirjattujen suojausinstrumenttien käyvän arvon muutoksesta johtuvien voittojen kokonaismäärä oli vuoden lopussa 2 (4) milj. euroa. Nämä voitot kirjataan tuloslaskelmaan, kun suojauksen kohde vaikuttaa tuloslaskelmaan. Alla oleva taulukko kuvaa kausia, joiden aikana rahavirtojen odotetaan toteutuvan ja milloin niiden odotetaan vaikuttavan voittoon tai tappioon. Rahavirran suojauksista johtuva tehottomuus kirjataan tuloslaskelmaan.

Milj. e	Yhteensä	Enint. 1 vuosi	1 - 2 vuotta
Suojaavista instrumenteista			
Saatavat kassavirrat (ennuste)	3	2	0
Maksettavat kassavirrat (ennuste)	-1	-1	0
Netto	2	2	0

Pääosa kassavirroista tulee toteutumaan vuoden 2012 aikana.

MUUT RAHOITUSVARAT

Milj. e	2011	2010
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	11	19
Pankkien liikkeeseen laskemat	39	24
Muut saamistodistukset	-	18
Saamistodistukset yhteensä	50	61
Saamistodistuksista julkisesti noteerattuja 26 milj. euroa (20).		
Osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	1	0
Muut	-	-
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1	0
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat yhteensä	51	61

Lainat ja muut saamiset		
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Lainat	22	25
Lainat ja muut saamiset yhteensä	23	26
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	11	107
Pankkien liikkeeseen laskemat	1 150	1 480
Muut saamistodistukset	1 671	1 655
Saamistodistukset yhteensä	2 832	3 242
Saamistodistuksista julkisesti noteerattuja 2 739 milj. euroa (3 155).		
Osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	1 451	1 738
Muut	775	619
Osakkeet ja osuudet yhteensä	2 226	2 357
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä	5 058	5 598
Henkivakuutustoiminnan myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 173 milj. euroa (131).		
Henkivakuutustoiminnan rahoitusvarat yhteensä	5 168	5 745

Myytävissä olevat rahoitusvarat / Saamistodistukset:

Myytävissä olevista rahoitusmarkkinavälineistä on joukkovelkakirjalainasijoituksia 2 494 milj. euroa (2 709) ja rahamarkkinasijoituksia 338 milj. euroa (533).

Myytävissä olevat rahoitusvarat / Osakkeet ja osuudet:

Julkisesti noteeratuista myytävissä olevista osakkeista 635 miljoonaa (674) on pörssiosakkeita. Muihin kuin julkisesti noteerattuihin myytävissä oleviin osakkeisiin sisältyy pääomarahastosijoituksia 692 milj. euroa (551).

Omistusyhteisö

JOHDANNAISSOPIMUKSET

Milj. e	2011			2010		
	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	1 050	16	-	1 075	29	-
Luottoriskinvaihtosopimukset	20	0	-	-	-	-
Korkojohdannaiset yhteensä	1 070	16	0	1 075	29	0

Osakejohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Osake- ja osakeindeksioptiot	80	13	17	95	7	10
Omistusyhteisön johdannaissovimukset yhteensä	1 150	29	17	1 170	36	10

MUUT RAHOITUSVARAT

Milj. e	2011	2010
Lainat ja muut saamiset		
Talletukset	1	1
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Pankkien liikkeeseenlaskemat	809	509
Muut saamistodistukset	223	151
Saamistodistukset yhteensä	1 032	659
Saamistodistuksista julkisesti noteerattuja 932 milj. euroa (553).		
Osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	-	-
Muut	34	36
Osakkeet ja osuudet yhteensä	34	36
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä	1 066	695
Omistusyhteisön myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 0 milj. euroa (2).		
Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
Omistusyhteisön rahoitusvarat yhteensä	3 465	3 101
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 642	-2 563
Konserni yhteensä	16 745	17 508

16 KÄYVÄT ARVOT

Milj. e	2011		2010	
	Käypä arvo	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Kirjanpito-arvo
Konsernin rahoitusvarat				
Rahoitusvarat	16 747	16 745	17 508	17 508
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	3 053	3 053	3 127	3 127
Muut varat	10	10	23	23
Käteiset varat	572	572	515	527
Yhteensä	20 383	20 381	21 173	21 184
Konsernin rahoitusvelat				
Rahoitusvelat	2 775	2 768	2 214	2 187
Muut velat	2	2	67	67
Yhteensä	2 777	2 771	2 281	2 254

Taulukossa esitetään rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot tase-erittäin. Käypien arvojen arviointiperiaatteet esitetään tilinpäätösperiaatteissa.

Sijoitusarvopapereiden käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja. Jos noteerattua hintaa aktiivisilta markkinoilta ei ole saatavissa, käypä arvo arvioidaan diskontattujen rahavirtojen perusteella. Diskonttokorko saadaan markkinoilta saatavalta korkokäyrältä.

Johdannaissopimusten käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja, rahavirtojen diskonttausmenetelmää tai optiohinnoittelumalleja.

Lainojen ja muiden vastaavien rahoitusinstrumenttien, joilla ei ole hintanoteerausta toimivilla markkinoilla, käypä arvo määritellään diskontattujen rahavirtojen perusteella käyttäen markkinoilla noteerattavia korkoja. Markkinoilta saatavaa korkokäyrää oikaistaan rahoitusinstrumenttien muiden osatekijöiden, esim. luottoriskin perusteella.

Lyhytaikaisten korottomien saamisten ja velkojen käypänä arvona käytetään kirjanpitoarvoa.

Käyvät arvot ovat ns. puhtaita arvoja, joissa ei ole mukana siirtyvien korkojen osuutta.

17 KÄYPIEN ARVOJEN MÄÄRITYS JA HIERARKIA

Suurin osa Sampo-konsernin rahoitusinstrumenteista arvostetaan käypään arvoon. Näiden arvostus perustuu joko julkisiin hintanoteerauksiin tai arvostuksiin, jotka perustuvat saatavilla olevaan markkinainformaatioon. Mikäli näitä ei ole ollut käytettävissä, pienelle osalle instrumenteista on määritetty arvo muita menetelmiä käyttäen.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on liitetiedoissa ryhmitelty kolmeen hierarkiatasoon perustuen mm. siihen, ovatko markkinat, joilla instrumentilla käydään kauppaa, toimivat tai ovatko arvostustekniikoissa käytettävät syöttötiedot objektiivisesti todennettavissa.

Tasolla 1 instrumentin arvostus perustuu toimivilla markkinoilla noteerattuun hintaan, jota käytetään täysin samanlaisten rahoitusvarojen tai velkojen arvostuksessa.

Tasolla 2 instrumentin arvostuksessa käytetään syöttötietoina lisäksi muita todennettavissa olevia kuin toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja joko suoraan tai niistä johdettuna käyttäen arvostustekniikoita.

Tasolla 3 arvostus perustuu muihin kuin todennettavissa oleviin markkinahintoihin.

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2011				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	67	-	67
Valuuttajohdannaiset	-	98	-	98
Osakejohdannaiset	0	13	-	13
	0	13	-	179
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	1	-	-	1
Saamistodistukset	31	174	-	205
	32	174	0	206
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	150	1	0	151
Saamistodistukset	4	566	0	570
Johdannaissopimukset	0	2	-	2
Rahastot	1 458	519	62	2 039
	1 612	1 087	63	2 762
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	1 394	-	71	1 465
Saamistodistukset	317	12 290	99	12 706
Rahastot	1 053	127	905	2 084
	2 764	12 417	1 074	16 254
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	4 409	13 690	1 137	19 401

RAHOITUSVELAT 31.12.2011				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	1	-	1
Valuuttajohdannaiset	-	265	-	265
Osakejohdannaiset	0	17	-	17
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	0	282	-	283

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2010				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	66	-	66
Muut korkojohdannaiset	4	1	-	5
Valuuttajohdannaiset	-	79	-	79
Osakejohdannaiset	-	8	-	8
	4	153	-	158
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	0	-	-	0
Saamistodistukset	78	56	18	151
	78	56	18	151
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	152	6	0	159
Saamistodistukset	31	519	0	551
Johdannaissopimukset	0	14	-	14
Rahastot	1 602	612	57	2 271
	1 785	1 151	58	2 994
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	1 837	-	77	1 914
Saamistodistukset	602	12 220	86	12 908
Rahastot	1 252	259	767	2 278
	3 691	12 479	930	17 099
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	5 557	13 839	1 005	20 402

RAHOITUSVELAT 31.12.2010

Johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	3	0	-	2
Valuuttajohdannaiset	-	23	-	23
Osakejohdannaiset	-	75	-	75
Muut johdannaiset	-	10	-	10
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	3	108	-	110

KÄYPIEN ARVOJEN HERKKYYSANALYYSI

Rahoitusvarojen ja -velkojen herkkyyttä valuuttakurssimuutoksille tarkastellaan liiketoiminta-alueittain eri kotivaluuttojen vuoksi.

Vahinkovakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön heikkeneminen kotivaluuttaa (SEK) vastaan lisäisi tulosta 9 milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 1 milj. euroa. Henkivakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan lisäisi tulosta 20 milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 60 milj. euroa. Omistusyhteisössä kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan ei vaikuttaisi tulokseen, mutta vähentäisi omaa pääomaa 2 milj. euroa.

Konsernin rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen herkkyyksianalyysi eri markkinariskiskenaarioissa on esitetty alla. Vaikutukset kuvaavat yksittäisessä markkinamuuttujassa tapahtuvan yhtäkkisen muutoksen vaikutusta instrumenttien käypään arvoon 31.12.2011.

Herkkyystarkastelut sisältävät johdannaissopimusten vaikutukset. Kaikki herkkyyksianalyysit on laskettu ennen veroja.

Sampo Oyj:n velkaraahoituksen vaikutusta ei ole sisällytetty laskelmiin.

		Korko	Osake	Muut sijoitukset
	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
Vaikutus tulokseen	21	-20	0	-4
Vaikutus suoraan omaan pääomaan	213	-204	-524	-171
Kokonaisvaikutus	235	-224	-524	-175

18 TASON 3 KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTAVIEN RAHOITUSVAROJEN MUUTOKSET

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot yht.	Ostot	Myyntit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitus- varoista 31.12.2011
RAHOITUSVARAT 2011								
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat								
Saamistodistukset	18	8	-	-	-26	-	0	-
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	0	-	-	0	-	-	0	-
Saamistodistukset	0	-1	-	-	0	1	0	-1
Rahastot	57	2	-	22	-19	-	62	2
	58	1	0	22	-19	1	63	1
Myytävissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	77	3	12	1	-22	0	72	-5
Saamistodistukset	111	24	12	50	-96	-3	99	24
Rahastot	742	14	33	250	-134	0	904	12
	930	41	57	302	-252	-3	1 074	31
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	1 005	50	57	324	-297	-2	1 137	32
RAHOITUSVELAT 2011								
	-	-	-	-	-	-	-	-

Milj. e	2011		
	Realisoi- tuneet voitot/ tappiot	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	35	15	50
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisällyvistä varoista	25	8	32

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot yht.	Ostot	Myynnit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitus- varoista 31.12.2011
RAHOITUSVARAT 2010								
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat								
Saamistodistukset	16	3	-	0	-2	-	18	2
Rahastot	1	-	-	-	-1	-	0	-
	17	3	-	-	-3	0	18	2
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	-	0	-	0	0	-	-	-
Saamistodistukset	1	-1	-	-	-	-	0	2
Rahastot	54	2	-	26	-24	-	57	-
	54	2	0	26	-25	0	57	2
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	75	0	0	5	-3	-	77	-1
Saamistodistukset	93	-20	39	51	-81	3	86	-2
Rahastot	501	6	45	293	-78	-	767	8
	669	-14	84	350	-161	3	930	5
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	740	-9	84	376	-189	3	1 005	9
RAHOITUSVELAT 2010	-	-	-	-	-	-	-	-

	Realisoi- tuneet voitot/ tappiot	2010 Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	-24	14	-9
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisällyvistä varoista	-4	13	9

19 TASON 3 KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTAVIEN RAHOITUSVAROJEN HERKKYYSANALYYSI

Milj. e	Kirjanpito- arvo	2011 Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)	Kirjanpito- arvo	2010 Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)
Rahoitusvarat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	0	0	-	-
Saamistodistukset	0	0	18	0
Yhteensä	0	0	18	0
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	71	-14	77	-15
Saamistodistukset	99	-4	86	0
Rahastot	905	-166	767	-128
Yhteensä	1 074	-185	930	-144
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	1 074	-185	948	-144

Korkoinstrumenttien osalta rahoitusvarojen arvoa on testattu olettamalla korkotason nousevan 1 prosenttiyksiköllä kaikissa maturiteeteissa. Muiden omaisuuslajien osalta on oletettu hintojen laskevan 20 prosenttia. Sampo-konserni ei kannu sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä sijoitusriskejä, joten niiden osalta vaikutuksia ei ole esitetty. Edellä esitettyjen vaihtoehtoisten oletusten perusteella mahdollinen korkotason muutos aiheuttaisi saamistodistusten osalta 0 milj. euron (0) ja muiden instrumenttien mahdollinen hinnan alentuminen 185 milj. euron (144) arvostustappion konsernin muussa laajassa tuloksessa. Jokseenkin mahdollinen tulosvaikutus olisi näin konsernin omaan pääomaan suhteutettuna 2,1 prosenttia (1,6).

20 SIOITUSSIDONNAISTEN SOPIMUSTEN KATTEENA OLEVAT SIOITUKSET

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Valtioiden liikkeeseenlaskemat	32	44
Pankkien liikkeeseenlaskemat sijoitustodistukset	137	137
Muut saamistodistukset	401	370
Yhteensä	570	551
Saamistodistuksista julkisesti noteerattuja 473 milj. euroa (412).		
Osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	2 181	2 426
Muut	8	4
Osakkeet ja osuudet yhteensä	2 190	2 430
Lainat ja muut saamiset	291	131
Muut rahoitusvarat	2	15
Henkivakuutustoiminnan sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset yhteensä	3 053	3 127

Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevien osakkeiden ja osuuksien alkuperäinen hankintameno on 2 157 milj. euroa (2 096) ja saamistodistusten 556 milj. eur (530).

21 LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA VEROVELAT

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2011 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muuntoerot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	20	1	-2	0	20
Käyvän arvon muutokset	0	0	0	0	0
Eläkeveloitteet	38	-2	0	0	37
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	16	-1	0	0	15
Yhteensä	75	-1	-2	0	72
Laskennallisten verojen netotus					-8
Laskennalliset verosaamiset taseessa					64
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirrot	377	-22	0	1	356
Käyvän arvon muutokset	249	-2	-140	0	108
Muut veronalaiset tilapäiset erot	20	-2	0	0	18
Yhteensä	647	-26	-140	2	482
Laskennallisten verojen netotus					-8
Laskennalliset verovelat taseessa					474

Sampo Oyj:ssä on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista noin 16 milj. euroa.

Vahinkovakuustoiminnassa on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista ja väliaikaisista eroista noin 3 milj. euroa.

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2010 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muuntoerot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	5	15	0	0	20
Käyvän arvon muutokset	1	0	-1	0	0
Eläkeveloitteet	34	1	0	4	38
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	51	-18	6	-1	37
Yhteensä	91	-3	5	2	95
Laskennallisten verojen netotus					-28
Laskennalliset verosaamiset taseessa					68
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirrot	360	-5	0	22	377
Käyvän arvon muutokset	121	4	125	0	249
Muut veronalaiset tilapäiset erot	29	11	0	1	41
Yhteensä	510	10	125	23	667
Laskennallisten verojen netotus					-28
Laskennalliset verovelat taseessa					640

22 VEROT

Milj. e	2011	2010
Tulos ennen veroja	1 228	1 320
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla	-319	-343
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	0	0
Verovapaat tulot	69	55
Vähennyskelvottomat kulut	-4	-7
Konserniyhdistelyt ja eliminoinnit	73	83
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	-17	-1
Verokannan muutokset	7	-
Verot aikaisemmilta tilikausilta	2	-3
Konsernin verot yhteensä	-189	-217

23 TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATUT LAAJAN TULOSEN MUUT ERÄT

Milj. e	2011	2010
Muut laajan tuloksen erät:		
Muuntoerot	6	214
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Tilikauden voitot/tappiot	-559	832
Luokittelun muutoksista johtuvat oikaisut	40	-227
Rahavirtasuojaukset		
Tilikauden voitot/tappiot	-2	-9
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	23	48
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	141	-156
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-352	703

24 MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN LIITTYVÄT VEROT

Milj. e	2011			2010		
	Ennen veroja	Verovai- kutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Verovai- kutus	Verojen jälkeen
Muuntoerot	6	-	6	214	-	214
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-520	140	-379	605	-158	447
Rahavirtasuojaukset	-2	1	-2	-9	2	-6
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	23	-	23	48	-	48
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-516	141	-352	811	-156	703

25 MUUT VARAT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Korot	131	140
Saamiset ensivakuutustoiminnasta	1 014	939
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	67	42
Kauppahintasaamiset	2	2
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenot 1)	157	139
Potilasvakuutuksiin liittyvät varat	55	55
Muut	54	46
Vahinkovakuutustoiminnan muut varat yhteensä	1 479	1 363

Muista varoista pitkäaikaisten osuus on 57 milj. euroa (47).

Erä Muut koostuu mm. vuokratalletuksista, palkka- ja matkaennakoista sekä haltuun otetuista vahinkotavaroista.

1) Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos tilikaudella

Milj. e	2011	2010
1.1.	139	122
Nettomuutos tilikauden aikana	17	9
Valuuttakurssierot	1	8
31.12.	157	139

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Korot	54	60
Saamiset vakuutuskenottajilta	5	6
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	0	0
Kauppahintasaamiset	5	6
Muut	69	34
Henkivakuutustoiminnan muut varat yhteensä	133	106

Erä Muut koostuu mm. etukäteen maksetuista eläkkeistä ja saamisista yhteistoimintayhtiöiltä.

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Korot	51	43
Muut	8	22
Omistusyhteisön muut varat yhteensä	59	66
Erä Muut sisältää mm. omaisuudenhoidon palveluveloitussaamiset.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	-12	-20
Konserni yhteensä	1 659	1 515

26 KÄTEISET VARAT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Kassa	225	200
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	166	119
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	390	319

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Kassa	93	86
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	-	66
Henkivakuutustoiminta yhteensä	93	152

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Kassa	89	56
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	-	0
Omistusyhteisö yhteensä	89	56
Konserni yhteensä	572	527

27 VELAT VAKUUTUS- JA SIOITUSSOPIMUKSISTA

Vahinkovakuutustoiminta

Vakuutusvelkojen muutos

Milj. e	2011			2010		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Vakuutusmaksuvastuu						
1.1.	1 845	53	1 792	1 668	49	1 619
Valuuttakurssierot	20	1	21	83	2	81
Vastuuvelan muutos	106	-1	105	94	2	91
31.12.	1 972	53	1 919	1 845	53	1 792

Milj. e	2011			2010		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Korvausvastuu						
1.1.	7 494	457	7 037	6 915	428	6 486
Diskonnttauksen purkaminen	-	-	-	61	-	61
Valuuttakurssierot	34	5	29	457	38	418
Vastuuvelan muutos	48	14	34	62	-9	71
31.12.	7 576	476	7 100	7 494	457	7 037

Vakuutusvelkojen jakautuminen

Milj. e	2011	2010
Vakuutusmaksuvastuu	1 972	1 845
Korvausvastuu	7 576	7 494
Tunnetut vahingot	2 037	2 026
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	3 485	3 555
Korvausten hoitokulut	269	271
Eläkemuotoiset korvaukset	1 785	1 535
Vahinkovakuutustoiminnan velat vakuutusvelkoista yhteensä	9 547	9 340
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	53	53
Korvausvastuu	476	457
Tunnetut vahingot	328	303
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	148	154
Yhteensä	528	510

Koska vahinkovakuutustoiminta on alttiina useiden valuuttakurssien vaihtelulle, voi taseen lukujen vertailu eri vuosien välillä olla harhaanjohtavaa. Kuluneella tilikaudella valuuttakurssien vaikutukset olivat kuitenkin vähäisiä vakuutusvelkoihin.

Korvauskulujen kehitys

Alla olevissa taulukoissa esitetään vahinkomenojen kehityssuunta eri vuosina. Taulukkojen ylemmästä osasta käy ilmi, miten arviot vahinkomenojen kokonaismäärästä per vahinkovuosi muuttuvat vuosittain. Taulukkojen alemmasta osasta käy ilmi, kuinka suuri osuus näistä sisältyy taseeseen.

Lisätietoa vahinkovakuutustoiminnan vakuutusveloista löytyy tilinpäätöksen Riskienhallinta -osiosta.

Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Arvioidut korvauskulut

Milj. e	< 2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	5 046	2 583	2 526	2 689	2 703	2 768	2 920	2 929	3 049	3 131	
1 vuoden kuluttua	5 273	2 542	2 490	2 632	2 687	2 765	2 873	2 877	3 090		
2 vuoden kuluttua	5 369	2 461	2 425	2 578	2 658	2 729	2 812	2 847			
3 vuoden kuluttua	5 450	2 452	2 420	2 549	2 654	2 695	2 784				
4 vuoden kuluttua	5 545	2 432	2 403	2 515	2 612	2 648					
5 vuoden kuluttua	5 584	2 414	2 375	2 479	2 562						
6 vuoden kuluttua	5 585	2 400	2 334	2 424							
7 vuoden kuluttua	5 672	2 413	2 299								
8 vuoden kuluttua	5 746	2 389									
9 vuoden kuluttua	5 798										
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	5 798	2 389	2 299	2 424	2 562	2 648	2 784	2 847	3 090	3 131	29 970
Kokonaan maksetut	3 377	2 123	1 997	2 113	2 210	2 243	2 292	2 267	2 361	1 684	22 668
Taseeseen sisältyvä velka	2 421	266	302	311	351	405	491	580	729	1 446	7 302
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 313	64	51	66	69	67	64	50	33	7	1 785
Muu velka											5
Velka korvausten hoitokuluista											269
Vahinkovakuutustoiminnan taseeseen sisältyvä kokonaisvelka											7 576

Korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen

Arvioidut korvauskulut

Milj. e	< 2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	4 435	2 462	2 453	2 542	2 592	2 667	2 796	2 808	2 897	2 958	
1 vuoden kuluttua	4 650	2 412	2 416	2 478	2 566	2 658	2 763	2 774	2 945		
2 vuoden kuluttua	4 753	2 336	2 354	2 423	2 536	2 631	2 705	2 741			
3 vuoden kuluttua	4 813	2 326	2 347	2 402	2 539	2 597	2 678				
4 vuoden kuluttua	4 892	2 305	2 333	2 370	2 500	2 552					
5 vuoden kuluttua	4 923	2 288	2 306	2 334	2 459						
6 vuoden kuluttua	4 922	2 276	2 264	2 300							
7 vuoden kuluttua	4 958	2 289	2 230								
8 vuoden kuluttua	5 050	2 269									
9 vuoden kuluttua	5 110										
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	5 050	2 289	2 264	2 334	2 500	2 597	2 705	2 774	2 897	2 958	28 368
Kokonaan maksetut	2 721	2 042	1 978	2 037	2 163	2 211	2 228	2 244	2 260	1 658	21 542
Taseeseen sisältyvä velka	2 329	246	286	298	337	386	477	530	636	5 526	6 826
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 313	64	51	66	69	67	64	50	33	7	1 785
Muu velka											5
Velka korvausten hoitokuluista											269
Vahinkovakuutustoiminnan taseeseen sisältyvä kokonaisvelka											7 100

Henkivakuutustoiminta

Muiden kuin sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2011	4 388	22	4 410
Maksut	204	1	206
Korvaukset	-438	-17	-455
Kuormitustulo	-37	0	-37
Laskuperustekorko	153	0	153
Asiakashyvitykset	6	0	6
Muut	-34	0	-34
31.12.2011	4 242	7	4 249
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	0	-3
Velka 31.12.2011, netto	4 239	7	4 245

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2010	4 374	57	4 431
Maksut	273	1	274
Korvaukset	-401	-37	-438
Kuormitustulo	-37	0	-37
Laskuperustekorko	158	1	159
Asiakashyvitykset	1	0	1
Muut	20	0	20
31.12.2010	4 388	22	4 410
Jälleenvakuuttajien osuus	-4	0	-4
Velka 31.12.2010, netto	4 385	22	4 406

Sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2011	2 381	743	3 124
Maksut	339	310	649
Korvaukset	-196	-157	-354
Kuormitustulo	-31	-12	-43
Muut	-277	-44	-321
31.12.2011	2 216	838	3 054
1.1.2010	1 961	398	2 359
Maksut	376	467	843
Korvaukset	-163	-181	-344
Kuormitustulo	-30	-9	-38
Muut	236	68	304
31.12.2010	2 381	743	3 124

Vuoden alun ja lopun velka sisältää tulevien lisätujen vastuun sekä korkotäydennysten vaikutuksen. Laskelma perustuu eriin ennen jälleenvakuuttajien osuutta. Tarkempi erittely veloista löytyy konsernin Riskienhallinta -osiosta.

Milj. e	2011	2010
Vakuutus- ja sijoitussopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	2 219	2 465
Korvausvastuu	2 020	1 907
Velka muista vakuutus- ja sijoitussopimuksista		
Vakuutusmaksuvastuu	0	14
Korvausvastuu	0	0
Yhteensä	4 240	4 386
Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimukset		
Vakuutusmaksuvastuu	1	1
Korvausvastuu	1	2
Yhteensä	2	3
Vakuutus- ja sijoitussopimukset yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 220	2 479
Korvausvastuu	2 022	1 909
Yhteensä	4 242	4 388

Sijoitussopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	7	22
Velka vakuutus- ja sijoitussopimuksista yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 227	2 501
Korvausvastuu	2 022	1 909
Henkivakuutustoiminnan velka vakuutus- ja sijoitussopimuksista yhteensä	4 249	4 410
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	0	0
Korvausvastuu	-3	-4
Yhteensä	-3	-4

Sijoitussopimuksissa ei ole korvausvastuuta.

Vastuuelan riittävyyslaskelmasta ei aiheudu lisävaateita.

Sijoitussopimuksiin, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon tai joihin sisältyy oikeus vaihtaa sopimukseen, johon sisältyy yllä mainittu piirre, on sovellettu IFRS 4 *Vakuutussopimukset* standardin sallimaa helpotusta. Tällaiset sijoitussopimukset on arvostettu vakuutussopimusten tavoin.

Milj. e	2011	2010
Konserni yhteensä	4 558	5 058

28 VELAT SIOITUSSIDONNAISISTA VAKUUTUS- JA SIOITUSSOPIMUKSISTA

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Sijoitussidonnaiset vakuutussopimukset	2 216	2 381
Sijoitussidonnaiset sijoitussopimukset	838	743
Yhteensä	3 054	3 124

29 RAHOITUSVELAT

Segmenttien rahoitusvelat pitävät sisällään velat johdannaissopimuksista, liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e		2011	2010
Johdannaissopimukset (liite 15)		202	75
Velat, joilla on huonompi etuoikeus			
Pääomalainat			
Euromääräiset lainat			
	Maturiteetti		
Pääomalaina, 2001 (nimellisarvo 200 meur)	20 vuotta	-	217
Pääomalaina, 2002 (nimellisarvo 65 meur)	20 vuotta	68	71
Pääomalaina, 2005 (nimellisarvo 150 meur)	ikuinen	149	149
Pääomalaina, 2011 (nimellisarvo 110 meur)	30 vuotta	109	-
Velat, joilla huonompi etuoikeus yhteensä		326	437
Vahinkovakuutustoiminnan rahoitusvelat yhteensä		528	512

Lainoille maksetaan ensimmäiseltä 10 vuodelta kiinteää korkoa, jonka jälkeen ne muuttuvat vaihtuvakorkoisiksi. Samassa yhteydessä voidaan jo suorittaa lainojen takaisinmaksu. Lainojen tarkoitus on turvata vakavaraisuutta ja ne sekä niiden ehdot ovat asianmukaisten viranomaisten hyväksymiä. Lainat käytetään solvenssitarkoituksiin.

Vuoden 2001 pääomalaina maksettiin takaisin kuluneella tilikaudella. Vuoden 2002 pääomalaina suunnattiin lfin aikaisemmille omistajille heidän omistuksiansa suhteessa. Joulukuussa 2011 laskettiin liikkeelle uusi pääomalaina nimellisarvoltaan 110 meur. Tämä laina on kokonaisuudessaan Sammon salkussa.

Vuosien 2005 ja 2011 pääomalainat on listattu Luxemburgin pörssissä.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e		2011	2010
Johdannaissopimukset (liite 15)		64	26
Velat, joilla on huonompi etuoikeus			
Pääomalainat		100	100
Henkivakuutustoiminnan rahoitusvelat yhteensä		164	126

Mandatum Life laski vuonna 2002 liikkeelle pääomalainamuotoisen nimellisarvoltaan 100 milj. euron lainan. Laina on vaihtuvakorkoinen ja eräpäivätön. Korkoa voidaan maksaa vain jakokelpoisista omista varoista. Laina voidaan maksaa takaisin ainoastaan Finanssivalvonnan luvalla ja aikaisintaan vuonna 2012 tai kunakin seuraavana vuonna koronmaksupäivänä. Pääomalaina on kokonaisuudessaan Sampo Oyj:n salkussa.

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Johdannaissopimukset (liite 15)	17	10
Liikkeeseen lasketut velkakirjat		
Yritystodistukset	652	575
Joukkovelkakirjalainat	1 677	1 026
Yhteensä	2 329	1 601
Muut rahoitusvelat		
Eläkelainat	-	130
Omistusyhteisön rahoitusvelat yhteensä	2 346	1 741
Segmenttien väliset eliminoinnit	-269	-191
Konserni yhteensä	2 768	2 187

30 VARAUKSET

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011
Varaukset 1.1.2011	36
Valuuttakurssierot	0
Varausten lisäykset	15
Varauksista tilikaudella käytetty määrä	-13
Käyttämättömien varausten peruutukset	-1
Varaukset 31.12.2011	37
Varaukset enintään 1 vuosi	29
Varaukset yli 1 vuosi	8
Yhteensä	37

Tehokkaiden hallinto- ja korvauskäsittelyprosessien kehitys ja muutokset jakelukanavien rakenteessa aiheuttavat kaikkia liiketoiminta-alueita koskevia organisaatiomuutoksia. Varaus koostuu pääasiassa varoista, jotka on tarkoitettu tulevien kustannusten kattamiseen tällaisista joko jo toteutetuista tai suunnitteilla olevista organisaatiomuutoksista.

31 ELÄKEVELVOITTEET

Eläke-etuudet

Sammolla on etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä vahinkovakuutustoiminnassa Ruotsissa ja Norjassa.

Konsernilla on lakisäätöisten eläkevakuutusten lisäksi etuuspohjaisia vapaaehtoisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä ja sisältyvät Mandatum Lifen vastuuelkaan. Vakuutusten määrä on vähäinen eikä niillä ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen tai omaan pääomaan.

Vahinkovakuutustoiminnan eläkevelvoitteet 31.12.

Milj. e	2011	2010
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo	577	458
Eläkesijoitusten käypä arvo	347	326
Nettomääräiset velvoitteet	230	132
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-151	-46
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	79	85
Työnantajamaksuja koskevat varaukset	19	20
Eläkevelvoitteet 31.12.	98	105

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden laskenta noudattaa IAS 19 Eläkevelvoitteet standardia tilikauden 2005 alusta lähtien.

Eläkevelvoitteet sekä tilikaudelle lankeavat eläkekulut lasketaan vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Eläkeoikeuksien odotetaan karttuvan tasaisesti työssäoloaikana. Eläkevelvoitteen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin ja laskennassa huomioidaan oletukset kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta ja palkkakehityksestä. Nimellisarvoisena laskettu velka diskontataan nykyarvoon markkinakorkoon perustuvalla korkokannalla, jossa on huomioitu eläkevelvoitteiden duraatio. Järjestelyihin kuuluvien varojen vähentämisen jälkeen kirjataan taseeseen nettovarar tai -velat. Kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite taseessa muodostuu etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä If-konsernin työntekijöille Ruotsissa ja Norjassa. Muissa maissa eläke-etuudet on luokiteltu maksupohjaisiksi.

Laskettaessa etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden velvoitteita Ruotsissa ja Norjassa on käytetty seuraavia vakuutusmatemaattisia oletuksia:

	Ruotsi 31.12.2011	Ruotsi 31.12.2010	Norja 31.12.2011	Norja 31.12.2010
Diskonttauskorko	3,75 %	5,00 %	2,75 %	4,00 %
Oletettu tuotto	3,00 %	4,50 %	3,75 %	4,75 %
Palkkakehitys	3,00 %	3,25 %	3,75 %	3,75 %
Hintainflaatio	2,00 %	2,00 %	2,25 %	2,25 %

Oletettu tuotto järjestelyyn kuuluville varoille on laskettu seuraavan sijoitusomaisuusjakauman mukaan:

	2011	2010	2011	2010
Rahamarkkinavälineet	43 %	42 %	64 %	65 %
Osakkeet	34 %	39 %	15 %	16 %
Kiinteistöt	11 %	10 %	17 %	16 %
Muut	12 %	9 %	4 %	3 %

Erittely eläkevelvoitteen jakautumisesta

Milj. e	2011			2010		
	Rahastoitu	Rahastoi- maton	Yhteensä	Rahastoitu	Rahastoi- maton	Yhteensä
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo	506	71	577	395	63	458
Eläkesijoitusten käypä arvo	347	-	347	326	-	326
Nettomääräiset velvoitteet	159	71	230	69	63	132
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-138	-13	-151	-41	-5	-46
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	21	58	79	27	58	85

Tuloslaskelmaan kirjattu määrä

Milj. e	2011	2010
Tilikauden työsuorituksen perustuvat kulut	14	14
Velvoitteen korko	19	19
Järjestelyihin kuuluvien varojen odotettavissa oleva tuotto	-16	-14
Tilikauden vakuutusmatemaattiset voitot (-) tai tappiot (+)	1	2
Järjestelyn supistamisesta tai velvoitteen täyttämistä johtuvat tappiot (+) tai voitot (-)	1	0
Eläkekulut	19	22

Erittely taseeseen kirjatun nettovelvoitteen muutoksesta

Milj. e	2011	2010
Eläkevelvoitteet:		
Tilikauden alussa	458	424
Tilikauden aikana ansaitut	14	14
Korkokulut	19	19
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	100	-19
Järjestelyn supistamisesta tai velvoitteen täyttämistä johtuvat tappiot tai voitot	1	0
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	3	35
Maksetut eläkkeet	-18	-16
Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet 31.12.	577	458
Eläkesijoitukset:		
Tilikauden alussa	326	272
Oletettu tuotto	16	15
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-6	2
Maksut	21	24
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	2	23
Maksetut eläkkeet	-13	-11
Eläkesijoitukset 31.12.	347	326

Muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet

Konsernissa on muita lyhytaikaisia henkilöstön palkitsemisjärjestelmiä, joiden ehdot vaihtelevat maa-, liiketoiminta-alue tai yhtiö-kohtaisesti. Palkkiot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolta ne syntyvät. Arvio konsernissa vuodelta 2011 maksettavista tulospalkkioista sosiaalikuluneen on 46 milj. euroa.

32 MUUT VELAT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Velat ensivakuutustoiminnasta	163	136
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	69	45
Potilasvakuutuksiin liittyvät velat	54	54
Verovelat	105	140
Siirtovelat	177	178
Muut	127	137
Vahinkovakuutustoiminnan muut velat yhteensä	695	690

Muista veloista pitkäaikaisten osuus on 57 milj. euroa (61).

Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätysvelat sekä velat tapaturmavakuutuksen ja eläke-etuuksien perusteella maksettavista sosiaalikulusta, vakuutusmaksuverot sekä muut siirtovelat.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Korot	9	8
Verot	7	36
Velat ensivakuutustoiminnasta	6	4
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	5	5
Kauppahintavelat	2	67
Saadut vakuudet	88	176
Muut	35	42
Henkivakuutustoiminnan muut velat yhteensä	151	339

Erä Saadut vakuudet sisältää johdannaiskaupasta ja osakelainauksesta syntyvän vakuusvaatimuksen vakuudeksi hyväksyttävät varat. Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätys- ja sosiaaliturvamaksuvelat, ostovelat sekä velat yhteistoimintayhtiöille.

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Korot	52	47
Johdannaiskaupan vakuudet	43	36
Osingonjakovelka	21	26
Muut	10	8
Omistusyhteisön muut velat yhteensä	126	117
Erä Muut sisältää mm. konsernin sisäisiä palveluveloituksia sekä lunastamattomat osingot.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	-12	-22
Konserni yhteensä	960	1124

33 EHDOLLISET VELAT JA SITOUKUKSET

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Takaukset	43	57
Muut peruuttamattomat sitoumukset	11	27
Yhteensä	54	84

Vakuudeksi annettu omaisuus ja vakuudelliset velat ja sitoumukset

Milj. e	2011		2010	
	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset
Vakuudeksi annettu omaisuus				
Käteiset varat	10	8	10	8
Sijoitukset				
- Sijoitusarvopaperit	142	114	133	111

Milj. e	2011	2010
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	41	32
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	105	78
yli viiden vuoden kuluttua	120	101
Yhteensä	266	212
Kaudella kuluksi kirjatut ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat		
- vähimmäisvuokrat	-36	-34
- muuttuvat vuokrat	0	0
Vuokrakulut yhteensä	-36	-34

If Skadeförsäkring Ab:llä ja If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:llä on keskinäisesti velvoittava vakuutus Pohjoismaisessa Ydinvakuutuspoolissa, norjalaisessa Naturskadepoolenissa sekä hollantilaisessa Terroripoolissa.

Kun Skandia-konsernin vahinkovakuutusliike siirrettiin If-konserniin 1.3.1999, If Skadeförsäkring Holding Ab ja If Skadeförsäkring Ab asettivat Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) hyväksi takuun. Kyseiset If-konsernin yhtiöt takasivat yhteisvastuullisesti, että Skandia-ryhmän yhtiöille korvataan kaikki sellaiset vaatimukset ja sitoumukset, jotka perustuvat Skandia-konsernista If-konserniin siirrettyyn vahinkovakuutustoimintaan liittyviin takuisiin ja muihin vastaaviin sitoumuksiin.

Tiettyjen Sammon kanssa yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien osalta If Skadeförsäkring Holding Ab on sitoutunut korvaamaan Sammolle mahdolliset kustannukset, joita järjestelmien omistaja voi Sammolta vaatia.

If Skadeförsäkring Holding Ab ja If Skadeförsäkring Ab ovat kumpikin solmineet Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Tryg-Baltica Forsikring AS:n kanssa sopimuksen, jonka mukaan Skandialle ja Tryg-Balticalle korvataan kaikki sellaiset vaatimukset, jotka liittyvät Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Vesta Forsikring AS:n Skandia Marine Insurance Companylle (UK), nyk. Marlon Insurance Company Ltd, antamiin takuisiin, ja joiden edunsaajana on Institute of London Underwriters. Marlon Insurance Company Ltd myytiin vuonna 2007, jolloin ostaja antoi Ifin hyväksi takuun koko määrästä, minkä If mahdollisesti joutuu korvaamaan em. sopimusten perusteella.

If Skadeförsäkring Holding Ab on asettanut TietoEnatorin hyväksi takuun If-konserniin kuuluvan If It Services A/S:n TietoEnatorin kanssa tekemien tietotekniikkasopimusten sitoumusten osalta. Takuun perustella TietoEnator saa korvauksen, jos If IT Services A/S asetetaan konkurssiin, sen maksut lykkääntyvät yleisesti, se hakee velkojen anteeksiantoa tai jos yhtiö muulla perusteella todetaan maksukyvyttömäksi.

If Skadeförsäkring Holding Ab on asettanut Svenska Handelsbanken Ab:n (publ) hyväksi takuun, joka kattaa If Skadeförsäkring Ab:n sitoumukset, jotka johtuvat lyhytaikaisista lainoista (enintään 56 milj. euroa) tai johdannaiskaupoista sekä If Skadeförsäkring Ab:n, If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:n ja Capital Assurance Companyn vakuutustoimintaan liittyvät remburssisitoumukset. Capital Assurance Company Inc myytiin tilikauden 2008 aikana, jolloin ostaja antoi Ifin hyväksi takuun koko määrästä, minkä If mahdollisesti joutuu korvaamaan myydyin yhtiön stand-by remburssieihin liittyvien velvoitteiden johdosta.

If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:llä on voimassa olevia sitoumuksia yksityisille pääomarahastoille 11 milj. euroa, mikä vastaa enimmäissummaa, minkä yhtiö on sitoutunut rahastoihin investoimaan. Pääomakutsut näihin rahastoihin tapahtuvat useamman vuoden aikana, sitä mukaan kun rahastot suorittavat investointeja.

If Skadeförsäkring AB on osakkeenomistajien sopimuksen perusteella sitoutunut 30.6.2014 asti tarjoamaan Hemfosa Fastigheter AB:lle pääomalainaa (osakkeenomistajien laina) maksimissaan 56 milj. euroa. Koko määrä on käytetty joulukuussa 2011.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Rahastositoumukset	338	348
Muut sitoumukset		
IT-hankinnat	1	2
Lainaksi annetut arvopaperit		
Kotimaiset osakkeet		
Osakkeiden lukumäärä (kpl)	7 867 000	9 990 868
Jäljellä oleva hankintameno	86	112
Käypä arvo	73	145

Lainat ovat milloin tahansa keskeytettävissä ja niistä on saatu turvaava vakuus.

Milj. e	2011	2010
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	2	2
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	5	6
Yhteensä	7	8
Ei-purettavissa olevista edelleenvuokraussopimuksista odotettavissa olevien saatavienvuokrien kokonaismäärä	1	0
Kaudella kuluksi kirjatut vuokrat ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat eriteltynä		
- vähimmäisvuokrat	-3	-3
- edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat	0	0
Vuokrakulut yhteensä	-3	-3

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Merkintäsitoumukset	1	1

Milj. e	2011	2010
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	1	1
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	3	3
yli viiden vuoden kuluttua	0	1
Yhteensä	5	5

Konsernilla oli vuoden 2011 lopussa vuokralle otettuja tiloja yhteensä 180 598 m² (188 589). Vuokrasopimukset on tehty pääosin 3 - 10 vuodeksi.

34 OMA PÄÄOMA

Osakepääoma

Yhtiön osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa oli 560 000 000 osaketta, jotka jakautuivat 558 800 000 A-osakkeeseen ja 1 200 000 B-osakkeeseen. Sampo Oyj osti ja mitätöi tilikauden aikana 1 282 390 omaa osakettaan. Yhtiön osakepääomassa 98 milj. euroa ei tapahtunut muutoksia tilikauden aikana.

Tilikauden päättyessä konserniyhtiöiden hallussa ei ollut omia osakkeita.

Oman pääoman rahastot ja kertyneet voittovarot

Ylikurssirahasto

Rahasto sisälsi oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitty osakepääomaan.

Vararahasto

Vararahasto sisältää yhtiöjärjestyksen mukaisen tai yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta siirrettyyn osuuden.

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto

Rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitty osakepääomaan.

Muut oman pääoman erät

Muut oman pääoman erät sisältävät myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutokset, rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset sekä muuntoerot.

Muutokset oman pääoman rahastoissa ja kertyneissa voittovaroissa on esitetty konsernin oman pääoman muutoslaskelmassa.

35 LÄHIPIIRITIEDOT

JOHTOON KUULUVAT AVAINHENKILÖT

Sampo-konsernin johtoon kuuluvia avainhenkilöitä ovat Sampo Oyj:n hallituksen jäsenet ja Sampo-konsernin johtoryhmä.

Johtoon kuuluville avainhenkilöille maksettu kompensatio

Milj. e	2011	2010
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	6	7
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	2	1
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	3	8
Yhteensä	10	16

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät tilikaudelle kirjatut palkat ja tulospalkkiot sosiaaliturvamaksuineen.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät TyEL-perusvakuutuksen perusteella tilikaudelle kirjatut maksut sekä vapaaehtoiset lisäeläkemaksut.

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien perusteella tilikaudelle kirjatut palkkiot (kts. liite 36).

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiriliiketoimet

Johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ei ole lainoja konserniyhtiöiltä.

OSAKKUUSYHTIÖT

Lähipiirisaamiset ja -velat/osakkuusyhtiö Nordea

Milj. e	2011	2010
Varat	1 913	1 673
Velat	165	56

Konsernin saamiset Nordealta koostuvat pääosin pitkistä joukkovelkakirjasijoituksista sekä talletuksista. Lisäksi konsernilla on useita voimassaolevia johdannaissopimuksia liittyen konsernin sijoitusten ja velkojen riskienhallintaan.

36 KANNUSTINJÄRJESTELMÄT

JOHDON JA ASIANTUNTIJOIDEN PITKÄAIKAISET KANNUSTINJÄRJESTELMÄT 2008 II - 2011 I

Sampo Oyj:n hallitus on päättänyt pitkäaikaisista kannustinjärjestelmistä 2008 II - 2011 I Sammon johdolle ja asiantuntijoille. Sammon hallitus on valtuuttanut konsernijohtajan päättämään kannustinjärjestelmään kuuluvista henkilöistä ja heille tulevien suorituspalkkion määräytymisperusteena olevien bonusyksiköiden määrästä. Ohjelmissa konsernin johtoryhmän jäsenten osalta päätöksen jaettavien bonusyksiköiden määrästä tekee konsernin hallitus. Ohjelmien piiriin kuului vuoden 2011 lopussa runsaat 100 henkilöä.

Kannustepalkkion määrä riippuu Sammon A-osakkeen kurssikehityksestä ja vakuutusliikkeen tuotosta (IM) sekä 2011 I -ohjelman osalta riskisopeutetun pääoman tuotosta (RORAC). Yhden laskennallisen kannusteyksikön arvo on Sammon A-osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi ohjelmien ehdossa määrättyä ajankohtana vähennettynä lähtökurssilla, jota oikaistaan kannustimen maksupäivään mennessä maksetulla osakekohtaisella osingolla. Ohjelmien lähtökurssit ennen osinkoja ovat 16,49 - 18,44 euroa. Laskennallisen kannusteyksikön arvo on maksimissaan 28,49 - 33,37 euroa vähennettynä osinko-oikaistulla lähtökurssilla. 2008 II ja 2009 I -ohjelmien vakuutusliikkeen tuotto -kriteerillä on kolme tasoa. Kannustepalkkio maksetaan kokonaisuudessaan, mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 4 prosenttia tai yli. Mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 2 - 3,99 prosenttia, palkkiosta maksetaan 50 prosenttia. Mikäli tunnusluku jää tämän alle, kannustepalkkiota ei makseta. 2011 I -ohjelmassa kannustepalkkio riippuu kahdesta mittarista. Kannustepalkkiosta maksetaan 70 prosenttia, mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 6 prosenttia tai yli, ja 35 prosenttia, mikäli tuotto on 4 - 5,99 prosenttia. Tunnuksluvun jäädessä tämän alle, ei vakuutusliikkeen tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan. Lisäksi palkkiossa huomioidaan riskisopeutetun pääoman tuotto siten, että kannustepalkkiosta maksetaan 30 prosenttia, mikäli tuotto on vähintään riskitön tuotto + 4 prosenttia. Mikäli tuotto on vähintään riskitön tuotto + 2 prosenttia, mutta vähemmän kuin riskitön tuotto + 4 prosenttia, maksetaan kannustepalkkiosta 15 prosenttia. Mikäli tuotto jää tämän alle, ei riskisopeutetun pääoman tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan.

Kussakin ohjelmassa on kolme suorituskautta ja palkkiot maksetaan käteisenä kolmessa erässä. Ohjelmissa 2008 II ja 2009 I kannustepalkkion saajan tulee ostaa Sammon A-osakkeita sisäpiirisäännökset huomioiden ensimmäisenä mahdollisena ajankohtana 30 prosentilla saamansa kannustepalkkion määrästä verojen ja vastaavien maksujen vähentämisen jälkeen ja pitää osakkeita omistuksessaan ohjelmassa 2008 II yhden vuoden ajan ja ohjelmassa 2009 I kahden vuoden ajan. 2011 I -ohjelmassa kannustepalkkion saajan tulee valtuuttaa Sampo Oyj hankkimaan puolestaan Sammon A-osakkeita 60 prosentilla saamansa kannustepalkkion määrästä. Osakkeet ovat luovutusrajoitusten alaisia kolme vuotta kannustepalkkion maksamisesta. Kannustepalkkiot saatetaan maksaa ennenaikaisesti liittyen mahdollisiin konsernirakenteen muutoksiin tai työsuhteen päättymiseen erikseen määritellyistä syistä. Ohjelmien käypä arvo arvioidaan käyttäen Black-Scholes -hinnoittelumallia.

	2008 II 07/05/2008	2009 I 27/08/2009	2011 I 14/09/2011
Ehdot hyväksytyt *)			
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2008	95	-	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2009	63	4 392	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2010	32	4 369	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2011	-	3 002	4 359
Kausi päättyy I 30 %	Q3-2009	Q2-2011	Q2-2014
Kausi päättyy II 35 %	Q1-2010	Q2-2012	Q2-2015
Kausi päättyy III 35 %	Q4-2010	Q2-2013	Q2-2016
Maksuajankohta I 30 %	12-2009	9-2011	9-2014
Maksuajankohta II 35 %	6-2010	9-2012	9-2015
Maksuajankohta III 35 %	3-2011	9-2013	9-2016
Sampo A -kurssi ehtojen hyväksymispäivänä eur *)	18,02	16,74	18,10
Lähtökurssi eur **)	18,44	16,49	18,37
Lähtökurssi oikaistuna osingolla eur 31.12.2011	16,64	14,34	18,37
Sampo A -päättökurssi 31.12.2011		19,17	
Perusarvo yhteensä (milj. euroa)	0	10	1
Velka yhteensä	11		
Raportointikauden kulu yhteensä ml. sivukulut (milj. euroa)	8		

*) Kannustimien myöntämispäivät vaihtelevat

**) 10 päivän vaihdolla painotettu keskipäivä hyväksymispäivästä

37 TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

Milj. e	2011	2010
Tilintarkastuspalkkiot	-2	-2
Muut palkkiot	0	0
Yhteensä	-2	-2

38 OIKEUDENKÄYNNIT

Konsernin yritykset ovat osapuolina oikeudenkäynneissä, joissa käsittely on kesken 31.12.2011. Oikeudenkäynnit koskevat tavanomaisia liiketoimimia. Yhtiöiden arvioiden mukaan ei ole todennäköistä, että yrityksille olisi oikeudenkäyntien tuloksena tulossa merkittäviä menetyksiä.

39 SIIJOITUKSET TYTÄRYHTIÖISSÄ

Nimi Milj. e	Konsernin omistus- osuus %	Kirjanpito- arvo
Vahinkovakuutustoiminta		
If Skadeförsäkring Holding Abp	100 %	1 886
If Skadeförsäkring Ab	100 %	1 356
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy	100 %	498
If P&C Insurance AS	100 %	50
AS If Kinnisvarahaldus	100 %	0
CJSC If Insurance	100 %	10
SOAO Region	100 %	10
If Livförsäkring Ab	100 %	8
Henkivakuutustoiminta		
Henkivakuutusosakeyhtiö Mandatum	100 %	484
Mandatum Life Insurance Baltic SE	100 %	11
Muu toiminta		
Oy Finnish Captive & Risk Services Ltd	100 %	0
If IT Services A/S	100 %	0
Riskienhallinta Oy	100 %	0
Barn i Bil AB	100 %	0
Sampo Capital Oy	100 %	1

Ei sisällä konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjä kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöitä.

40 SIIJOITUKSET MUISSA KUIN TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖISSÄ

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet				
A P Moller - Maersk	Tanska	4 396 114	0,03 %	7
Eitzen Maritime	Norja	111 896 400	23,13 %	3
Equinox Offshore	Singapore	210 500 002	1,24 %	0
Reservoir Exploration Tech	Norja	88 990 170	8,16 %	1
Statoil	Norja	3 188 647 103	0,06 %	35
Veidekke	Norja	133 704 942	9,06 %	60
Yara	Norja	287 656 159	0,21 %	18
ABB	Sveitsi	2 314 743 264	0,12 %	40
Astrazeneca	Iso-Britannia	1 330 000 000	0,04 %	19
Atlas Copco A+B	Ruotsi	1 229 613 104	0,02 %	42
BB Tools	Ruotsi	28 436 416	0,93 %	2
Be Group	Ruotsi	50 000 000	7,55 %	8
Clas Ohlson B	Ruotsi	65 600 000	4,75 %	28
CTT Systems	Ruotsi	11 391 438	4,49 %	2
G&L Beijer B	Ruotsi	21 195 515	0,45 %	2
Gunnebo	Ruotsi	75 855 597	11,67 %	24
Hennes Mauritz B	Ruotsi	1 655 072 000	0,13 %	54
Husqvarna A+B	Ruotsi	576 343 778	1,01 %	29
Investor B	Ruotsi	767 175 030	0,49 %	55
Lindab	Ruotsi	78 707 820	4,94 %	16
Nederman	Ruotsi	11 715 340	9,90 %	13
Nobia	Ruotsi	175 293 458	11,95 %	58
Nolato B	Ruotsi	26 307 408	1,23 %	2
Sandvik	Ruotsi	1 186 287 175	0,34 %	38
Scani B	Ruotsi	800 000 000	0,38 %	35
Sectra B	Ruotsi	36 842 089	11,73 %	26
SSAB A+B	Ruotsi	323 934 800	0,28 %	13
Svedbergs B	Ruotsi	21 200 000	11,45 %	8
Teliaasonera SE	Ruotsi	4 330 084 781	0,30 %	69
VBG	Ruotsi	13 694 000	3,92 %	5
Volvo A+B	Ruotsi	2 128 420 220	0,06 %	47
Pörssiyritykset yhteensä				758
Muut yritykset				14

Sijoitusrahastot			
Sampo Japan osake K JPY	Suomi	315 965 078	28
Aberdeen GL Asia Pacific	Luxemburg	940 169	42
Mand north AM enhanced inc USD	Suomi	22 375 015	29
Mand US samll cap value K USD	Suomi	23 330 247	34
Ishares SP500 index fund	Yhdysvallat	595 000	58
SPDR SP500 ETF	Yhdysvallat	155 000	15
Gartmore Latin America A	Luxemburg	1 845 097	31
Mand emerging Asia K	Suomi	1 460 726	42
Mand europe enhanced index	Suomi	34 833 513	50
db x-trackers DAX	Luxemburg	160 000	9
IShares DJ Euro Stoxx 50 ETF	Irlanti	752 200	17
Lyxor ETF DJ Euro Stoxx 50	Ranska	220 000	5
Lyxor ETF DJ Euro Stoxx 600 Telecommunications	Ranska	1 000 000	25
EQT IV (No. 1) Limited Partnership	Guernsey	802 893	10
EQT Northern Europe	Guernsey	940 024	7
Mandatum I	Suomi	731 694	7
Mandatum II eur	Suomi	152 520	1
Private Energy Market fund	Suomi	306 349	3
Mandatum II USD	Suomi	506 987	5
WD Power inv USD	Suomi	862	0
GS Loan Partners I Debt eur	Yhdysvallat	2 279 780	22
GS Loan Partners I Debt eur	Yhdysvallat	827 872	9
GS Loan Partners I Debt eur	Yhdysvallat	9 000 000	66
Sijoitusrahastot yhteensä			516
Osakkeet ja osuudet yhteensä			1 289

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet				
Alma Media Oyj	Suomi	6 537 512	8,66 %	40
Amer Sports Oyj	Suomi	2 354 268	1,94 %	21
Comptel Oyj	Suomi	20 532 625	19,18 %	10
Elisa Oyj	Suomi	2 191 217	1,32 %	35
Finnlines Oyj	Suomi	773 500	1,65 %	6
Fortum Oyj	Suomi	4 954 834	0,56 %	82
F-Secure Oyj	Suomi	4 286 981	2,70 %	9
Kemira Oyj	Suomi	2 741 613	1,76 %	25
Konecranes Oyj	Suomi	580 240	0,92 %	8
Lassila & Tikanoja Oyj	Suomi	2 231 238	5,75 %	26
Metso Oyj	Suomi	1 411 056	0,94 %	40
Neste Oil Oyj	Suomi	1 008 905	0,39 %	8
Nokia Oyj	Suomi	1 500 000	0,04 %	6
Nokian Renkaat Oyj	Suomi	832 344	0,64 %	21
Norvestia Oyj	Suomi	1 789 538	11,68 %	12
Oriola KD Oyj	Suomi	4 286 778	2,83 %	7
Outokumpu Oyj	Suomi	1 452 122	0,79 %	7
Outotec Oyj	Suomi	459 971	1,00 %	17
Pöyry Oyj	Suomi	2 075 287	3,47 %	11
Stora Enso Oyj	Suomi	4 250 000	0,54 %	20
Suominen Yhtymä Oyj	Suomi	22 222 222	9,04 %	9
Teleste Oyj	Suomi	1 679 200	9,23 %	5
Tikkurila Oyj	Suomi	2 056 195	4,66 %	27
UPM-Kymmene Oyj	Suomi	8 993 219	1,71 %	77
Vaisala Oyj	Suomi	766 650	4,21 %	13
YIT Oyj	Suomi	6 172 949	4,85 %	76
Yhteensä				617
Muut pörssiyritykset				21
Pörssiyritykset yhteensä				637

Sijoitusrahastot				
Danske Invest Emerging Asia Kasvu	Suomi	1 094 339		32
Danske Invest Japani Osake Kasvu	Suomi	100 000 000		9
Fourton Odysseus Kasvu	Suomi	161 358		28
KJK Fund SICAV-SIF Baltic States	Suomi	7 378		10
Yhteensä				78
Pääomarahastot				
Amanda III Eastern Private Equity Ky	Suomi			15
Amanda IV West Ky	Suomi			10
CapMan Real Estate I Ky	Suomi			11
CapMan Real Estate II Ky	Suomi			7
Mandatum Pääomarahasto I Ky	Suomi			11
Mandatum Pääomarahasto II Ky USD	Suomi			5
MB Equity Fund III Ky	Suomi			8
Yhteensä				67
Muut osakkeet ja osuudet				26
Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä				809
Muut yhtiöt				
BenCo Insurance Holding B.V.	Alankomaat	389 329	6,49 %	7
Ekahau Inc.	Yhdysvallat	20 465 356	11,10 %	2
EQT IV ISS Co-investment Limited Partnership	Guernsey	872 610	12,52 %	12
Yhteensä				21
Ulkomaiset sijoitusrahastot				
Aberdeen Global Asia Pacific Equity Fund	Iso-Britannia	1 382 572		62
Allianz RCM Europe Equity Growth W	Luxemburg	29 319		38
Comgest Panda	Luxemburg	19 776		33
Danske Invest Europe High Dividend I	Luxemburg	4 193 065		35
db x-trackers DAX ETF	Luxemburg	931 200		54
GAM Global Rates Hedge Fund	Iso-Britannia	50 285		7
Goldman Sachs Asset Management Liquidity Partners 2007	Yhdysvallat	108 973		6
Henderson Gartmore Latin America R	Iso-Britannia	3 798 776		63
Highbridge Liquid Loan Opportunities Fund, L.P	Cayman saaret	5 072 870		39
iShares S&P 500 Index Fund ETF	Yhdysvallat	1 463 990		143
MFS European Value Fund Z	Luxemburg	284 433		28
Nektar Bermuda Hedge Fund Class B	Bermuda	8 392		16
Powershares DB Commodity Ind ETF	Yhdysvallat	520 000		11
Prosperity Cub Fund	Guernsey	161 961		46
Prosperity Russia Domestic Fund	Guernsey	74 036 000		35
Source Markets DJ Stoxx 600 Optimised Healthcare ETF	Irlanti	300 000		36

Source Markets DJ Stoxx 600 Optimised Telecommunications ETF	Irlanti	1 120 402	85
SPDR Technology Select Sector ETF	Yhdysvallat	1 954 000	38
Yhteensä			777
Ulkomaiset pääomarahastot			
Access Capital L.P.	Guernsey		6
Avenue Special Situations Fund VI (C-Feeder), L.P.	Cayman saaret		16
Behrman Capital III L.P.	Yhdysvallat		8
BOF III CV Investors LP (Gilde Buyout Fund III)	Guernsey		9
Capital Structured Solutions No. 1 LP	Guernsey		16
CapMan Buyout IX Fund L.P.	Guernsey		7
CapMan Buyout VIII (Guernsey) L.P.	Guernsey		6
EQT Credit (General Partner) L.P.	Guernsey		37
EQT IV (No. 1) Limited Partnership	Guernsey		10
EQT V (General Partner) LP	Guernsey		14
Financial Credit Investment I L.P.	Cayman saaret		9
Fortress Credit Opportunities Fund II L.P.	Cayman saaret		70
Fortress Credit Opportunities Fund III L.P.	Cayman saaret		6
Fortress Life Settlement Fund (C) L.P.	Cayman saaret		15
Goldman Sachs Loan Partners I, L.P.	Cayman saaret		13
Goldman Sachs Loan Partners I, L.P. Debt EUR	Cayman saaret		29
Goldman Sachs Loan Partners I, L.P. Debt USD	Cayman saaret		88
Goldman Sachs Petershill Fund Offshore, L.P.	Cayman saaret		21
Goldman Sachs Real Estate Mezzanine Partners (Treaty) L.P.	Yhdysvallat		7
Gresham IV Fund L.P.	Iso-Britannia		5
Highbridge Senior Loan Fund II	Cayman saaret		27
Montagu Fund III L.P.	Iso-Britannia		7
Mount Kellet Capital Partners (Cayman) II, L.P.	Cayman saaret		18
Mount Kellet Capital Partners (Cayman), L.P.	Cayman saaret		38
Oaktree PPIP Private Fund GP Ltd	Cayman saaret		7
Permira Europe IV	Guernsey		7
Russia Partners II L.P.	Cayman saaret		12
VenCap 9 LLC (Preferential Equity Investors II LLC)	Jersey		6
Victory Park Capital Fund II L.P.	Cayman saaret		9
Yhteensä			521
Muut osakkeet ja osuudet			100
Ulkomaiset osakkeet ja osuudet yhteensä			1 419
Osakkeet ja osuudet yhteensä			2 227

Omistusyhteisö

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Kotimaiset muut kuin pörssiyhtiöt				
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	Suomi	57	0,8	14
Muut	Suomi			5
Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä				19
Ulkomaiset pääomarahastot				
Behrman Capital III L.P.				5
Muut				9
Ulkomaiset osakkeet ja osuudet yhteensä				14
Osakkeet ja osuudet yhteensä				34

Taulukko sisältää yli 5 milj. euron omistukset (käypä arvo) ja pörssiyhtiöistä lisäksi yli 5 prosenttia ylittävät omistukset. Taulukko ei sisällä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevia omistuksia.

41 TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Hallitus päätti 9. helmikuuta 2012 pidetyssä kokouksessa ehdottaa 12. huhtikuuta 2012 pidettävälle yhtiökokoukselle vuodelta 2011 jaettavan osingon määräksi 1,20 euroa osakkeelta (yht. 672 000 000 euroa). Maksettavat osingot kirjataan vuoden 2012 tilinpäätöksen omaan pääomaan kertyneiden voittovarojen vähennykseksi.

Emoyhtiön tuloslaskelma

Milj. e	Liite	2011	2010
Liiketoiminnan muut tuotot	1	15	17
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-10	-11
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-1	-1
Muut henkilösivukulut		0	-1
Poistot ja arvonalentumiset	2		
Suunnitelman mukaiset poistot		0	0
Liiketoiminnan muut kulut	3	-13	-12
Liikevoitto		-10	-8
Rahoitustuotot ja -kulut	5		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		510	540
Tuotot muista osuuksista		252	207
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		7	7
Muilta		6	2
Muut tuotot ja kulut sijoituksista		-14	25
Muut korkotuotot		67	60
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		-2	-1
Muille kuin saman konsernin yrityksille		-139	-116
Valuuttatulos		5	-13
Voitto ennen veroja		683	702
Tuloverot			
Tilikauden verot		-	-
Aikaisempien tilikausien verot		0	0
Laskennalliset verot		-1	9
Tilikauden voitto		682	710

Emoyhtiön tase

Milj. e	Liite	2011	2010
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	6	1	1
Aineelliset hyödykkeet	7		
Rakennukset ja rakennelmat		1	1
Koneet ja kalusto		1	1
Muut aineelliset hyödykkeet		2	2
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	8	2 370	2 370
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	8	223	145
Osuudet omistusyhteisyriksissä	9	5 557	5 304
Saamiset omistusyhteisyriksiltä		325	150
Muut osakkeet ja osuudet	10	38	40
Muut saamiset	11	484	365
Lyhytaikaiset saamiset			
Laskennalliset verosaamiset	19	17	18
Muut saamiset	12	37	56
Siirtosaamiset	13	51	45
Rahat ja pankkisaamiset		89	56
VASTAAVAA YHTEENSÄ		9 195	8 553

VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
	14		
Osakepääoma		98	98
Käyvän arvon rahasto		2	0
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto		1 527	1 527
Muut rahastot		273	273
Edellisten tilikausien voitto / tappio		4 142	4 088
Tilikauden voitto		682	710
		6 724	6 696
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Joukkovelkakirjalainat		1 677	1 026
Eläkelainat		-	130
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Yritystodistukset		652	575
Muut velat	15	81	73
Siirtovelat	16	61	53
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		9 195	8 553

Emoyhtiön rahavirtalaskelma

Milj. e	2011	2010
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	683	702
Oikaisut:		
Poistot	0	0
Realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot	0	1
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-3	0
Muut oikaisut	-296	79
Oikaisut yhteensä	-298	80
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitukset *)	-347	-543
Muut varat	-5	10
Yhteensä	-352	-533
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	7	3
Muut velat	4	52
Maksetut korot	-83	-143
Maksetut tuloverot	0	0
Yhteensä	-71	-88
Liiketoimintaan käytetyt nettorahavarat	-38	161
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	-4	-69
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	0	0
Investointeihin käytetyt nettorahavarat	-4	-69

Rahoitustoiminnan rahavirta		
Omien osakkeiden hankinta	-24	-
Maksetut osingot	-637	-554
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, liikkeeseen laskut	2 440	1 954
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, lyhennykset	-1 703	-1 848
Rahoituksesta kertyneet nettorahavarat	75	-448
Rahavirrat yhteensä		
	33	-356
Rahavarat tilikauden alussa	56	412
Rahavarat tilikauden lopussa	89	56
Rahavarojen nettomuutos	33	-356

*) Sijoitukset sisältävät sekä sijoituskiinteistöt että rahoitusvarat.

Lisätietoa rahavirtalaskelmaan:

Milj. e	2011	2010
Saadut korot	72	78
Maksetut korot	-137	-143
Saadut osingot	762	747

Emoyhtiön yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Sampo Oyj:n tilinpäätös liitetietoineen on laadittu suomalaisen kirjanpitolain ja -asetuksen mukaisesti. Sampo Oyj:n erillistilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät olennaisesti poikkea konsernin IFRS- standardien mukaisen tilinpäätöksen laatimisperiaatteista. Rahoitusvälineet on arvostettu markkinoilta saatuun käypään arvoon. Tutustu [Konsernin laatimisperiaatteisiin](#).

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

1 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Milj. e	2011	2010
Tuotot kiinteistöomaisuudesta	0	1
Muut tuotot	15	16
Yhteensä	15	17

2 POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Milj. e	2011	2010
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineellisista hyödykkeistä	0	0
Aineettomista hyödykkeistä	0	0
Yhteensä	0	0

3 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Milj. e	2011	2010
Vuokrakulut	-1	-1
Kulut kiinteistöomaisuudesta	0	0
Muut kulut	-12	-10
Yhteensä	-13	-12

Erä Muut kulut sisältää mm. hallinto- ja IT-kulut sekä palkkiot ulkopuolisista palveluista.

4 TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

Milj. e	2011	2010
KHT-yhteisö Ernst & Young Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	-0,1	-0,2
Veroneuvonta	-	0,0
Muut palkkiot	0,0	0,0
Yhteensä	-0,2	-0,3

5 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Milj. e	2011	2010
Saadut osingot yhteensä	762	747
Korkotuotot yhteensä	80	69
Korkokulut yhteensä	-141	-118
Myyntivoitot yhteensä	3	0
Myyntitappiot yhteensä	0	0
Valuuttatulos	5	-13
Muut	-17	25
Yhteensä	693	710

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

6 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Milj. e	2011		2010	
	Informaa- tioteknologia	Muut hyödykkeet	Informaa- tioteknologia	Muut hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	3	2	3	2
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-3	-2	-3	-1
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-	0	0	0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0	1	0	1

7 AINEELLISET HYÖDYKKEET

Milj. e	2011		2010	
	Rakennuk- set ja rakennelmat	Muut aineelliset hyödykkeet	Rakennuk- set ja rakennelmat	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	1	4	2	4
Lisäykset			0	0
Vähennykset	-	0	-	-
Siirrot erien välillä	-	-	-	0
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-	-1	-1	-1
joista vähennysten kertyneet poistot	-	0	-	0
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	1	3	1	3

8 SAAMISET SAMAN KONSERNIN YRITYKSILTÄ

Milj. e	2011	2010
Hankintameno tilikauden alussa	145	122
Lisäykset	109	23
Vähennykset	-32	-
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	223	145

Saamiset ovat tytäryhtiöiden liikkeeseenlaskemia pääomalainoja. Lisätietoja konsernin liitetiedossa nro 29 Rahoitusvelat.

9 OSUUDET OMISTUSYHTEYSRITYKSISSÄ

Milj. e	2011	2010
Hankintameno tilikauden alussa	5 304	5 168
Lisäykset	254	136
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	5 557	5 304

10 MUUT OSAKKEET JA OSUUDET

Milj. e	2011			2010		
	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut
Myytavissä olevat osakkeet	34	3	5	36	1	2

Kiinteistöosakkeiden muutoslaskelma

Milj. e	2011	2010
Hankintameno tilikauden alussa	4	5
Vähennykset	-	-1
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	4	4
Jälleenhankintahinnan ja kirjanpitoarvon erotus	0	0

11 SIIJOITUSTEN MUUT SAAMISET

Milj. e	2011			2010		
	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Arvonmuutokset Käyvän arvon rahastoon kirjatut	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Arvonmuutokset Käyvän arvon rahastoon kirjatut
Markkinaraha	484	0	1	359	-	0
Joukkovelkakirjalainat	0	-	0	6	-	1
Yhteensä	484	0	1	365	-	-

12 MUUT SAAMISET

Milj. e	2011	2010
Kauppahintasaamiset	4	16
Johdannaiset	29	36
Muut	4	5
Yhteensä	37	56

13 SIIRTOSAAMISET

Milj. e	2011	2010
Siirtyvät korot	51	43
Muut	0	2
Yhteensä	51	45

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

14 EMOYHTIÖN OMAN PÄÄOMAN MUUTOSLASKELMA

Milj. e	Sidottu pääoma				Vapaa pääoma			Yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi rahasto	Vara- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	
Kirjanpitoarvo 1.1.2010	98	0	0	-3	1 527	273	4 640	6 534
Osingonjako							-561	-561
Osinkojen palautus							10	10
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
- omaan pääomaan kirjattu määrä				2				2
- tuloslaskelmaan siirretty määrä				1				1
Tilikauden voitto							710	710
Kirjanpitoarvo 31.12.2010	98	0	0	0	1 527	273	4 799	6 696

Milj. e	Sidottu pääoma				Vapaa pääoma			Yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi rahasto	Vara- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	
Kirjanpitoarvo 1.1.2011	98	0	0	0	1 527	273	4 799	6 696
Osingonjako							-645	-645
Osinkojen palautus							13	13
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
- omaan pääomaan kirjattu määrä				4				4
- tuloslaskelmaan siirretty määrä				-2				-2
Omien osakkeiden hankinta							-24	-24
Tilikauden voitto							682	682
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	98	0	0	2	1 527	273	4 824	6 724

LASKELMA VOITONJAKOKELPOISISTA VAROISTA

Milj. e	2011	2010
Emoyhtiö		
Tilikauden voitto	682	710
Kertyneet voittovarot	4 142	4 088
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	1 527	1 527
Muut rahastot	273	273
Jakokelvottomat erät	-	0
Yhteensä	6 624	6 598

15 OSAKEPÄÄOMA

Tiedot on esitetty konsernitiilinpäätöksen liitteessä 34 Oma pääoma.

16 MUUT VELAT

Milj. e	2011	2010
Lunastamattomat osingot	21	26
Johdannaiset	17	10
Johdannaisten vakuudet	43	36
Muut	0	1
Yhteensä	81	73

17 SIIRTOVELAT

Milj. e	2011	2010
Siirtyvät korot	52	47
Muut	10	7
Yhteensä	61	53

Tuloveroja koskevat liitetiedot

18 LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Milj. e	2011	2010
Laskennalliset verosaamiset		
Tappiot	18	19
Jaksotuserot	0	0
Käyvän arvon rahasto	-	0
Yhteensä	18	19
Laskennalliset verovelat		
Jaksotuserot	-1	-1
Käyvän arvon rahasto	-1	-
Yhteensä	-2	-1
Yhteensä netto	17	18

Vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

19 ELÄKEVASTUUT

Sampo Oyj:n henkilöstön perus- ja lisäeläketurva on hoidettu vakuutuksilla Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varmassa ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiössä.

20 VUOKRAVASTUUT

Milj. e	2011	2010
Yhden vuoden kuluessa	1	1
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa	3	3
Yli viiden vuoden kuluessa	0	1
Yhteensä	5	5

21 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

Milj. e	2011	2010
Merkintäsitoumukset	1	1
Annetut sitoumukset yhteensä	1	1
konserniyhtiöille tai niiden puolesta	-	-
osakkuusyhtiöille tai niiden puolesta	-	-

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

22 HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

Milj. e	2011 Tilikautena keskimäärin	2010 Tilikautena keskimäärin
Kokoaikainen henkilöstö	52	49
Osa-aikainen henkilöstö	2	2
Määräaikainen henkilöstö	2	1
Yhteensä	56	52

23 JOHDON PALKAT JA PALKKIOT

Milj. e	2011	2010 (tuhatta euroa)
Konsernijohtaja Kari Stadigh	1 566	2 363
Hallituksen jäsenet		
Björn Wahlroos	160	160
Anne Brunila	80	80
Adine Grate Axén	80	-
Mattila Veli-Mati	80	80
Eira Palin-Lehtonen	80	80
Jukka Pekkarinen	80	80
Christoffer Taxell	80	80
Matti Vuoria	100	100

ELÄKESITOUMUKSET

Konsernijohtajan eläkeikä on 60 vuotta, jolloin eläke-etuus on 60 % eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta.

Osakeomistuksia koskevat liitetiedot

24 OSAKEOMISTUKSET 31.12.2011

Yhtiön nimi	Omistus- osuus-% *)	Osakkeiden kirjanpito- arvo milj. e
Saman konsernin yritykset		
Vahinkovakuutustoiminta		
If Skadeförsäkring Holding AB, Tukholma Ruotsi	100,00 %	1 886
Henkivakuutustoiminta		
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, Helsinki Suomi	100,00 %	484
Muu toiminta		
Sampo Capital Oy, Helsinki Suomi	100,00 %	1

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Helsingissä 9. päivänä helmikuuta 2012

Sampo Oyj

Hallitus

Anne Brunila

Adine Grate Axén

Veli-Matti Mattila

Eira Palin-Lehtinen

Jukka Pekkarinen

Christoffer Taxell

Matti Vuoria

Björn Wahlroos

Hallituksen puheenjohtaja

Kari Stadigh

Konsernijohtaja

Tilintarkastuskertomus

Sampo Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Sampo Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2011. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnitellamme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisällyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen

laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Tarkastusvaliokunnan toimeksiannon perusteella annettavat lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 20. helmikuuta 2012

Ernst & Young Oy

KHT-yhteisö

Heikki Ilkka

KHT